

Česká zemědělská univerzita v Praze

**Provozně ekonomická fakulta
Katedra práva**

Bakalářská práce

**Ochrana životního prostředí ve vztahu k sportovním
aktivitám**

Markéta Kylarová

© 2014 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra práva
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Kylarová Markéta

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Ochrana životního prostředí ve vztahu k sportovním aktivitám

Anglický název

Enviromental protection in relation to sport activities

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je zkoumání sportovních aktivit v přírodě a jejich regulace legislativou; do jaké míry jsou tyto aktivity v souladu se společenskými zájmy na ochranu přírody a životního prostředí či zda nejsou v určitých případech na újmu těmto zájmům.

Práce bude zkoumat a nalézat odpověď na otázku v jak velké míře sportovní aktivity či sportovní komplexy narušují a poškozují životní prostředí, krajinu či přírodu, zejména pak lesy, ovzduší či vody, a které z negativních dopadů na životní prostředí vybranými sportovními aktivitami jsou ty významné a skutečně ohrožující.

Práce chce tedy potvrdit nebo vyvrátit hypotézu, že sportovní aktivity jsou – nebo nejsou – v rozporu se společenskou snahou chránit přírodu a krajinu a jaká je v tomto problému úloha legislativy.

Metodika

Přehled řešené problematiky bakalářské práce je vypracován na základě důkladného prostudování odborné literatury a publikací.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části práce jsou přiblíženy hlavní legislativní prameny, které se k tomuto tématu a k těmto problémům úzce váží. Práce vychází zejména z prostudovaného zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, dále pak ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Samozřejmě nejsou opomenuty také zákony týkající se lesů, ovzduší, vod, staveb či zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu. Tyto zákony byly právě použity jako jedny z hlavních zdrojů informací sloužících ke zpracování teoretické části bakalářské práce.

Část praktická dále zpracovává jednotlivě vybrané problematické okruhy, které výrazně souvisí s tématem ochrana životního prostředí ve vztahu k sportovním aktivitám.

V praktické části je výzkumnou metodou forma dotazníku, kterým se autorka obrací na občany s cílem zjistit, co si o tomto problému myslí oni sami. Dotazník je vyhodnocen pomocí grafů. Hlavním cílem dotazníku je zjistit a určit sport, který podle názorů široké veřejnosti ohrožuje životní prostředí nejvíce.

Harmonogram zpracování

HARMONOGRAM:

1. Sběr dat, vyhotovení zadání práce do 30.06.2013
2. Vypracování teoretické části do 31.01.2014
3. Vypracování praktické části do 28.02.2014
4. Odevzdání práce do 31.03.2014 dle závazných pokynů PEF ČZU

Rozsah textové části

30-40 stran

Klíčová slova

životní prostředí, sport, sportovní aktivita, právní předpis, Natura 2000, Národní park, Chráněná krajinná oblast, sportovní komplex

Doporučené zdroje informací

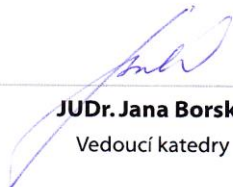
Listina základních práv a svobod, Ústavní zákon č. 2/1993 Sb.
Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí
Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)
Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích (lesní zákon)
Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu
Zákon č. 254/2001 Sb., vodách (vodní zákon)
Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší
DOLEŽAL, T., MÁLEK, P. Ekologické aspekty tělesné výchovy, sportu a turistiky. Praha: Karolinum, 2000. 96 s. ISBN 80-246-0136-2
DROBNÍK J., DVOŘÁK P. Lesní zákon. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 304 s. ISBN 978-80-7357-425-3
JUDr. JEHLIČKA, O., CSc., prof. JUDr. ŠVESTKA, J., DrSc., JUDr. ŠKÁROVÁ, M. a kolektiv. Občanský zákoník č. 40/1964 Sb. ze dne 26. února 1964. Praha: C. H. Beck 1999. 1237 s. ISBN 80-7179-225-X
DAMOHOŘSKÝ, M., SOBOTKA M., STEJSKAL V., DROBNÍK J. Sbíрка praktických příkladů z práva životního prostředí. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 228 s. ISBN 978-80-7357-593-9
PRCHALOVÁ, J. Zákon o ochraně přírody a krajiny a natura 2000. Praha: Linde Praha, 2000. 432 s. ISBN 978-80-7201-806-2
Ostatní literatura a další zdroje po dohodě s vedoucí bakalářské práce

Vedoucí práce

Kadlecová Eva, JUDr.

Termín odevzdání

březen 2014

JUDr. Jana Borská
Vedoucí katedry

V Praze dne 26.2.2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.
Děkan fakulty

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Ochrana životního prostředí ve vztahu k sportovním aktivitám" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14. 3. 2014

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Evě Kadlecové, vedoucí bakalářské práce, za užitečné rady a odborné vedení při vypracování bakalářské práce.

Ochrana životního prostředí ve vztahu k sportovním aktivitám

Souhrn

Tato bakalářská práce je zaměřena na problematiku vztahu sportovních aktivit, životního prostředí a jejich legality. Skládá se ze dvou částí, a to z části teoretické a z části praktické.

Teoretická část je věnována úvodu do právních předpisů, které se k tomuto tématu úzce váží. Jsou zde rozebírány zákony týkající se životního prostředí, ochrany přírody a krajiny, ochrany ovzduší, staveb, lesů, vod a v neposlední řadě zákon týkající se samotného sportovního odvětví.

Praktická, neboli analytická část je zaměřena na vybrané sportovní aktivity a především na to, jak mohou tyto aktivity životní prostředí jako takové poškozovat. Pojednává o provozování sportovních aktivit v chráněných krajinných oblastech a národních parcích České republiky, především však řeší problematiku negativních dopadů sportů na vybraná zvláště chráněná území. Popisuje také to, co je v těchto místech dovoleno či naopak zakázáno a jak by se mělo problémům v těchto citlivých úsecích předcházet. Řešení otázky budování sportovních komplexů v přírodě v této práci není samozřejmě opomenuto. Celá praktická část také upozorňuje na problémy a spory, které by mohly případně vzniknout mezi ochranáři životního prostředí a samotnými sportovci či zastupujícími osobami sportovních komplexů. Praktická část je obohacena rovněž o dotazníkové šetření.

Klíčová slova

Životní prostředí, ochrana přírody a krajiny, sport, sportovní aktivita, právní předpis, Natura 2000, národní park, chráněná krajinná oblast, proces E. I. A, sportovní komplex.

Environmental protection in relation to sport activities

Summary

This bachelor thesis is focused on the environmental protection in relation with sport activities from the law issues. It consists of a theoretical and practical part.

The theoretical part is devoted to the introduction to the legal regulations which are closely connected with this theme. The laws are analyzed with relations to the environment and air, nature and landscape protection, buildings, forests, water and finally, laws in the relation to sport itself.

The practical or analytical part is focused on the individual sport activities and especially on the way how these activities might damage environment. This part also deals with the process of sport activities and protection of natural areas as well as national parks of the Czech Republic. Moreover, this part mainly deals with the issues of the negative impacts of sports in this area. It also describes what is in these places permitted or prohibited and how to avoid the problems in these areas. The solution of the question about building sport complexes in the nature is not forgotten. All practical section also alerts the problems and disputes that could be a reason of possibly increasing pressure among environmental-preservers and athletes or persons who represent sport complexes. The practical part is also enriched by a questionnaire.

Keywords

Environment, protection of nature and landscape, sport, sport activity, legal enactment, Natura 2000, national park, protected landscape areas, process E. I. A., sport complexes.

Obsah

1	Úvod	11
2	Cíl práce a metodika.....	13
3	Teoretická východiska.....	14
3.1	Listina základních práv a svobod.....	14
3.2	Zákon o životním prostředí	15
3.3	Zákon o ochraně přírody a krajiny	16
3.3.1	Natura 2000.....	18
3.4	Zákon o vodách	20
3.5	Zákon o ochraně ovzduší	22
3.6	Zákon o lesích	23
3.7	Zákon o podpoře sportu	24
3.8	Stavební zákon	25
3.8.1	Územní plánování	25
3.8.2	Stavební řád	26
3.9	Občanský zákoník	26
4	Analytická část.....	28
4.1	Vybrané sportovní aktivity a jejich vliv na životní prostředí.....	28
4.1.1	Motokros	28
4.1.2	Vodní sporty	29
4.1.3	Jezdectví.....	31
4.2	Zvláště chráněná území.....	32
4.2.1	Národní parky	33
4.2.2	Chráněné krajinné oblasti	34
4.3	Sportování v chráněných krajinných oblastech a národních parcích České republiky	36
4.3.1	Cyklistika	36
4.3.1.1	Cyklistika ve volné přírodě	38
4.3.1.2	Řešení problematiky	38
4.3.2	Turistika	39
4.3.3	Skálolezení.....	40

4.4	Budování sportovních komplexů a jejich vliv na životní prostředí	41
4.4.1	Posuzování vlivu na životní prostředí.....	42
4.4.1.1	Výstavba lyžařských areálů a životní prostředí.....	43
4.4.1.2	Výstavba golfových hřišť a životní prostředí	44
4.5	Dotazníkové šetření.....	45
4.5.1	Sekce dotazníku	46
4.5.2	Grafické vyhodnocení dotazníku	46
5	Zhodnocení výsledků	62
6	Závěr	64
7	Seznam použitých zdrojů	67
8	Přílohy.....	70
Příloha 1:	Kde lze plout s plavidlem se spalovacím motorem.....	30
Příloha 2:	Značení zvláště chráněného území.....	33
Příloha 3:	NP a CHKO České republiky	35
Příloha 4:	Značení cyklotras - Krkonošský NP	37
Příloha 5:	Singltrek pod Smrkem.....	39
Příloha 6:	Přírodní lesní oblasti České republiky	70
Příloha 7:	Vzor služebního odznaku a průkazu lesní stráže	71
Příloha 8:	Motoristické ekologické desatero	72
Příloha 9:	Výstřižek-pravidla lezení v pískovcových a skalních oblastech v Čechách	72
Příloha 10:	Graf potencionálního vlivu sportovní události na prostředí.....	73
Příloha 11:	Kácení lesů v důsledku výstavby lyžařského areálu	73
Příloha 12:	Brownfields - místo pro vznik budoucího golfového hřiště.....	74
Příloha 13:	Ukázka výpočtů hodnot a procent grafů	74
Příloha 14:	Dotazník směřovaný k respondentům	75

Graf 1: Pohlaví respondentů	47
Graf 2: Věková struktura respondentů	47
Graf 3: Týdenní sportování respondentů	48
Graf 4: Oblíbenost jednotlivých typů sportů	48
Graf 5: Oblíbenost jednotlivých druhů sportů	49
Graf 6: Vliv vybíraných sportů na životní prostředí	50
Graf 7: Vliv sportu obecně na životní prostředí	50
Graf 8: Zákaz některého sportu ve snaze více chránit životní prostředí	51
Graf 9: Výběr sportu, který nejvíce ohrožuje životní prostředí	52
Graf 10: Výběr sportu, který ohrožuje životní prostředí více	52
Graf 11: Znalost všech NP a většiny CHKO na území České republiky	53
Graf 12: Informovanost o tom co je v NP a CHKO dovoleno, zakázáno	54
Graf 13: Sportovní aktivita provozovaná v NP a CHKO, která ohrožuje životní prostředí nejvíce	54
Graf 14: Sportování v NP a CHKO České republiky	55
Graf 15: Setkání s případem narušení životního prostředí vlivem sportovních aktivit v NP a CHKO	56
Graf 16: Setkání s případem narušení životního prostředí vlivem sportovních aktivit ve volné přírodě	56
Graf 17: Informovanost o tom, jak se šetrně chovat k životnímu prostředí při provozování sportovních aktivit	57
Graf 18: Znalosti organizací zabývajících se ochranou životního prostředí	58
Graf 19: Vznik více hnutí na podporu životního prostředí	58
Graf 20: Ohrožení životního prostředí výstavbou sportovních komplexů	59
Graf 21: Ničení vzhledu krajiny výstavbami či rozšiřováním sportovních komplexů	60
Graf 22: Sportoviště, které ohrožuje životní prostředí nejvíce	60
Graf 23: Šetrnost budování či rozšiřování sportovních komplexů místo sportování ve volné přírodě	61

1 Úvod

Životní prostředí. Co se ve skutečnosti vlastně pod tímto pojmem ukrývá a co tento zdánlivě jednoduchý pojem představuje? Jeho pojetí společností se různí, definice uvedená v **zákoně č. 17/1992 Sb., o životním prostředí** však zjednodušeně říká, že je to vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů zahrnující člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Mezi jeho složky lze zařadit především ovzduší, vodstvo, horniny, půdy, organismy či ekosystémy. Lze tedy říci, že je to souhrn všech vnějších vlivů, které jedince obklopují a realizují mu příznivé podmínky k životu.

Stále více však v dnešní době dochází k znečišťování životního prostředí a následnému narušování tohoto jedinečného systému. Téměř denně vyplouvají na povrch zprávy ohlašující špatný stav ovzduší, vod, lesů či samotné přírody. Tato znečištění jsou vždy spojována s určitými okolnostmi, ať už s působícím lidským faktorem, či přírodními katastrofami.

Ponoříme-li se více do historie, lze s naprostou jistotou říci, že počátky přírodních proměn jsou spojeny především se zemědělstvím. Již v období středověkém docházelo k odlesňování krajiny, vypalování lesů za účelem získání zemědělské půdy, která zajišťovala obživu a samotnou existenční jistotu, či v důsledku stavění obydlí. Životní prostředí bylo za této dějinné éry v relativně příznivém stavu, začalo se však radikálně zhoršovat za dob průmyslové revoluce, kdy ho silně ovlivňovaly výstavby nových železničních tratí, průmyslové či jiné továrny a samotné zásahy průmyslu do okolí, zejména však těžebního. Tento rozvoj průmyslu vedl postupně k růstu obsahu škodlivin v životním prostředí, v některých regionech docházelo k znečišťování ovzduší a vod a na konci 19. století bylo vlivem průmyslového znečištění zaznamenáno globální poškození lesních porostů. Na počátku 20. století na životní prostředí nevalně působí především narůstající koncentrace emisí v ovzduší, na kterých se podílel zejména energetický, chemický a hutnický průmysl, dále pak přehrazené vodní toky či podpora umělého růstu obilnin pomocí technických hnojiv. Z tohoto stanoviska bylo snadné i v těchto dobách relativně dobře zaregistrovat kraje či města, která byla z hlediska znečištění životního prostředí na posledním místě tohoto pomyslného žebříčku.

Stav životního prostředí se pomalu začal obracet k lepšímu po roce 1989, kdy se v České republice změnila politická podmínka. Vzniklo nejen Ministerstvo životního prostředí, ale také ekologická politika státu a v důsledku toho byla schválena různorodá ekologická legislativa podporující mnohé složky přírody. Vznikaly i spolky a sdružení na ochranu životního prostředí.

Mezi aktivitu spojenou s lidským faktorem, která také zapříčiňuje znečišťování životního prostředí, řadíme i sport. Sport patří mezi aktivitu, která podporuje zdravého ducha a přináší lidem pocit štěstí, uvolnění a prospívá i samotnému zdraví. V dnešní moderní době se však stále více setkáváme se sporty, které neprospívají ani přírodě, ani zdraví člověka. Jedním takovým spíše negativně působícím příkladem sportovní aktivity může být motokros, jenž na životní prostředí působí více narušujícími faktory. Do této kategorie však neřadíme pouze motokros, ale i další sporty, které se také mohou podobným způsobem podílet na zhoršování jeho stavu. Záporný vliv na tento citlivý systém mohou mít, při nedostatečné informovanosti, jak se chovat k okolí, či neohleduplnosti, ale i takové sportovní aktivity, které se zdají být na první pohled téměř neškodné. Do tohoto okruhu můžeme zařadit například skalní lezení. Jeho provozovatelé se v přírodě zdánlivě nechovají tak, jak by měli a jak se v takovémto prostředí přísluší. Mnohdy na pravidla zapomínají i v místech chráněných oblastí. Zástupci hájící zájmy životního prostředí také ne příliš optimisticky vzhlížejí k budování sportovních komplexů v přírodě. Při výstavbě sportovišť musí totiž budovatelé stojící za samotnou výstavbou žádat o posouzení vlivu těchto komplexů na životní prostředí. Existují však, ale i takové sportovní komplexy, které svým vybudováním na krajinu působí kladně, a to především z estetického hlediska. Jedná se například o golfové hřiště.

Téma ochrany životního prostředí ve spojení se sportem představuje velmi probíraný, dlouhodobější problém, který je neustále řešen, ať již ministerstvem, ekology či obyčejnými lidmi. Na jeho podporu v minulosti vzniklo, a v budoucnosti jistě bude vznikat, mnoho nezávislých organizací a hnutí. Prvotně nejznámější nezávislou organizací je především Greenpeace, která bojuje za ochranu životního prostředí a ve svém tažení se zaměřuje na ochranu oceánů, vod, živočichů, lidí, ovzduší a mnoha dalších ohrožených prvků. Životní prostředí i jeho složky, jsou totiž důležitými životními elementy a lidé by při vykonávání svých činů, sportovních či jiných, neměli zapomínat na to, že právě tento propojený systém jim utváří příznivé podmínky k životu.

2 Cíl práce a metodika

Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zkoumání vybraných sportovních aktivit v přírodě a jejich následná regulace legislativou. Do jaké míry jsou sportovní aktivity v souladu se společenskými zájmy na ochranu životního prostředí, či zda nejsou v určitých případech na újmu těmto zájmům. Práce bude primárně zkoumat a nalézat odpověď na otázku, v jak velké míře sportovní aktivity nebo výstavby sportovních komplexů narušují a poškozují životní prostředí či jeho významné složky, které z těchto negativních dopadů jsou ty významné a skutečně ohrožující. Práce tedy vyvrátí nebo potvrdí hypotézu, že sportovní aktivity jsou nebo nejsou v rozporu se společenskou snahou chránit životní prostředí, zda lze docílit harmonického souladu mezi sportovci a mezi ochranou tohoto složitého systému a jaká je v této problematice samotná úloha legislativy.

Metodika

Přehled řešené problematiky bakalářské práce je vypracován na základě důkladného prostudování odborné literatury, publikací a legislativní úpravy spadající do rámce České republiky. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části práce jsou analýzou rozebrány a zpracovány hlavní legislativní prameny vázající se k tomuto tématu. Práce v první řadě čerpá zejména z **Ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod**, ve kterém je zakotveno právo každého na příznivé životní prostředí. Dále práce vychází zejména z prostudovaného **zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí** a ze **zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny**. Samozřejmě nejsou opomenuty také zákony týkající se jeho jednotlivých složek, staveb, či **zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu**. Část praktická, neboli analytická, která je složena z několika příslušných kapitol dále zpracovává jednotlivé vybrané sportovní aktivity, které by mohly narušovat či ohrožovat životní prostředí. Na vybrané sportovní aktivity jsou aplikovány konkrétní předpisy, které zpracovává teoretická část práce. Praktická část je doplněna výzkumným dotazníkovým šetřením, aby bylo dosaženo vyjádření bezprostředních názorů samotné veřejnosti. Získaná data jsou vyhodnocena pomocí statistických metod, zahrnující základní charakteristické četnosti a zanesena do grafického znázornění.

3 Teoretická východiska

Právní úprava je v každém státě velice důležitým prvkem, neboť normuje lidské chování, stanovuje to, co je ve společnosti dovoleno, či zakázáno a plynou z ní i případné sankce nebo důsledky za její nedodržování. Lidé vstupují během svého společenského života do mnoha vzájemných vztahů a právě tyto vzájemné vztahy musí být určitým způsobem regulovány, tedy podřízeny daným platným pravidlům. Své výsadní místo ve společnosti mají také zákony týkající se samotného životního prostředí a jeho složek, ochrany přírody a krajiny, staveb či samotných občanů. Pro veřejnou moc je primárním zájmem informovanost o pravidlech zavedených v těchto zákonech tak, aby přispívaly k ochraně celého komplexního systému životního prostředí, neboť právě i dodržování těchto zákonů přispívá k jeho zachování a k zachování samotné lidské existence.

3.1 Listina základních práv a svobod

Nejdůležitější právní úpravou České republiky je usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, jako součásti ústavního pořádku.

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod vyjadřuje zejména vztah mezi státem a občanem, svobodnost lidí a jejich základní lidská práva. Článek 35 tohoto zákona se váže také k samotnému životnímu prostředí a doplňuje k pojmu životního prostředí toto:

„(1) Každý má právo na příznivé životní prostředí.

(2) Každý má právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů.

(3) Při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem.“¹

Dle tohoto článku lze tedy usoudit, že ochrana životního prostředí je jedním z nejdůležitějších práv člověka, neboť společnost ho ke svému bytí potřebuje a k jeho

¹článek 35 Ústavního zákona č. 2/1993 Sb., *Listina základních práv a svobod*

uchování je třeba použít všech možných prostředků, které jsou však v souladu se schválenými právními předpisy se záměrem ochrany životního prostředí.

3.2 Zákon o životním prostředí

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí je prvořadým legislativním předpisem, vázající se k tématu ochrany životního prostředí. Dle tohoto zákona si můžeme pod pojmem životní prostředí představit existenci všeho, co utváří bezprostřední podmínky pro život organismů. Mezi takové složky pak řadíme, člověka, krajinu, ovzduší, vodstvo, horniny či půdu.

Účel tohoto zákona je definován takto: „*Zákon vymezuje základní pojmy a stanoví základní zásady ochrany životního prostředí a povinnosti právnických a fyzických osob při ochraně a zlepšování stavu životního prostředí a při využívání přírodních zdrojů; vychází přitom z principu trvale udržitelného rozvoje.*”²

Mezi člověkem a životním prostředím existují četné provázané vazby, vzájemné interakce, neboť veškeré lidské činnosti ovlivňují prostředí. Životní prostředí naopak vymezuje prostor, kde jsou lidské činnosti, mezi něž řadíme také sport, realizovány. V tomto zákoně jsou jasně stanovená pravidla a zásady, jak se při výkonu různých aktivit šetrně chovat k samotnému prostředí tak, aby nedocházelo ke zhoršování jeho stavu při využívání jeho složek. Komplexně propojený systém ochrany životního prostředí přitom vychází z principu trvale udržitelného rozvoje: „*Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.*“³ Trvale udržitelný rozvoj je tedy takový rozvoj, který myslí na základní životní zdroje a potřeby přítomnosti, ale zároveň chce zachovat stejné možnosti a příležitosti pro budoucí generace.

Zásady ochrany životního prostředí jsou rozděleny do několika paragrafů. V § 11 je vymezeno toto: „*Území nesmí být zatěžována lidskou činností nad míru únosného zatížení.*“⁴ Následující doplňuje: „*Přípustnou míru znečišťování životního prostředí určují*

² § 1 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí

³ § 6 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí

⁴ § 11 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí

mezí hodnoty stanovené zvláštními předpisy; tyto hodnoty se stanoví v souladu s dosaženým stavem poznání tak, aby nebylo ohrožováno zdraví lidí a aby nebyly ohrožovány další živé organismy a ostatní složky životního prostředí.“⁵ Únosné zatížení, lze tedy vyložit jako zatížení území lidskou činností, při kterém nedochází k poškozování životního prostředí. Musí být tedy v tomto ohledu definována míra přípustného znečištění, která by neměla být překročena, jinak by se toto znečištění ve výsledném efektu mohlo projevit na zdraví lidí, jiných živých organismů a dalších významných složek tohoto na poškození citlivého systému.

Zákon také určuje ve své následující části povinnosti při ochraně životního prostředí: „Každý je povinen, především opatřeními přímo u zdroje, předcházet znečišťování nebo poškozování životního prostředí a minimalizovat nepříznivé důsledky své činnosti na životní prostředí.“⁶ Každý by měl tedy chránit tento propojený systém a nepodnikat kroky či aktivity, které by mohly k jeho zhoršení přispět.

Pokud se nechováme k prostředí podle stanoveného zákona, pak musíme nést odpovědnost za své jednání: „Každý, kdo poškozováním životního prostředí nebo jiným protiprávním jednáním způsobil ekologickou újmu, je povinen obnovit přirozené funkce narušeného ekosystému nebo jeho části. Není-li to možné nebo z vážných důvodů účelné, je povinen ekologickou újmu nahradit jiným způsobem (náhradní plnění); není-li to možné, je povinen nahradit tuto újmu v penězích. Souběh těchto náhrad se nevylučuje. Způsob výpočtu ekologické újmy a další podrobnosti stanoví zvláštní předpis.“⁷

3.3 Zákon o ochraně přírody a krajiny

Jedním z nejdůležitějších legislativních předpisů vztahujících se k otázce přírody a krajiny je **zákon o ochraně přírody a krajiny č. 114/ 1992 Sb.** Tento zákon, který byl ustaven orgány státní správy, definuje a formuluje prostředek, díky němuž má být právní ochrana přírodního bohatství České republiky realizována.

⁵ § 12 odst. 1 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí

⁶ § 17 odst. 1 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí

⁷ § 27 odst. 1 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí

Tento zákon, ve svém úvodním ustanovení, tedy v části první, svůj účel definuje takto: „*Účelem zákona je za účasti příslušných krajů, obcí, vlastníků a správců pozemků přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitostí forem života, přírodních hodnot a krás, k šetrnému hospodaření s přírodními zdroji a vytvořit v souladu s právem Evropských společenství v České republice soustavu Natura 2000. Přitom je nutno zohlednit hospodářské, sociální a kulturní potřeby obyvatel a regionální a místní poměry.*”⁸

Zákon o ochraně přírody a krajiny je velmi rozsáhlým zákonem, který má i četnou provázanost s ostatními předpisy. Je rozdělen do částí, jež se zaměřují na obecnou ochranu přírody a krajiny, zvláště chráněná území, památné stromy, zvláště chráněné druhy rostlin, živočichů a nerostů, které chrání především před zničením, poškozením, sběrem či odchytém. Dalšími částmi jsou některá omezení vlastnických práv, finanční příspěvky při ochraně přírody, přístup do krajiny, účast veřejnosti a právo na informace v ochraně přírody, odpovědnost na úseku ochrany přírody a Natura 2000.

Zákon tedy stanovuje ve svém druhém úseku obecné zásady ochrany přírody a krajiny, mezi něž patří například obecná ochrana rostlin a živočichů, ochrana dřevin či volně žijících ptáků, ochrana a využití jeskyní, paleontologických nálezů nebo například ochrana krajinného rázu či přechodně chráněné plochy tak, aby nedocházelo k ohrožení na jejich bytí, narušení jejich rozmnožovacích schopností a zániků rozmanitých druhů.

Ve své třetí části tato legislativa vymezuje zvláště chráněná území: „*Území přírodovědecky či esteticky velmi významná nebo jedinečná lze vyhlásit za zvláště chráněná; přitom se stanoví podmínky jejich ochrany.*“⁹ Do této skupiny spadají národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky či přírodní památky.

Následující okruh definuje památné stromy, zvláště chráněné druhy rostlin, živočichů a nerostů. Vymezuje tak například základní podmínky ochrany jednotlivých chráněných druhů, jejich evidenci a označování či záchranné programy zvláště chráněných druhů.

Ve svých dalších odstavcích a oddílech zákon formuluje instituce, které právní ochranu přírody a krajiny zajišťují, neboli vykonávají státní správu na úseku ochrany

⁸ § 1 zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

⁹ §14 odst. 1 zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

přírodních a krajinných prvků České republiky dle výše zmiňovaného zákona. Mezi tyto orgány dle tohoto zákona patří:

- a) „*obecní úřady,*
- b) *pověřené obecní úřady,*
- c) *obecní úřady obcí s rozšířenou působností,*
- d) *krajské úřady,*
- e) *správy národních parků a chráněných krajinných oblastí,*
- f) *Česká inspekce životního prostředí,*
- g) *Ministerstvo životního prostředí,*
- h) *újezdni úřady, Ministerstvo obrany.*“¹⁰

3.3.1 Natura 2000

Jedna z částí, **zákona o ochraně přírody a krajiny č. 114/ 1992 Sb.**, nese název Natura 2000. Do této oblasti řadíme Evropsky významné lokality, neboť samotná Natura 2000 představuje soustavu chráněných území, kterou utvářejí ve svých oblastech, dle jednotlivých zavedených principů, všechny státy Evropské unie. Posláním tohoto předpisu je zajištění ochrany živočichů, rostlin a přírodních porostů, které jsou z pohledu evropského nejvíce ohrožené a vzácné, případně se vyskytující pouze na omezeném území.

Natura 2000 představuje celosvětově propojený systém, jehož počátky jsou sepsány v textu Bernské úmluvy, jež ve svém konceptu zachycuje body o ochraně evropské fauny, flóry a přírodních stanovišť. Bernská úmluva byla ujednána 19. září 1979 ve švýcarském Bernu s platností od 1. června 1982. Česká republika k ní přistoupila v roce 1997 a její smluvní stranou se stala 1. 6. 1998. Dnes celkem sčítá 45 zemí.

Nyní za celkovou přípravu soustavy Natura 2000 zodpovídá Ministerstvo životního prostředí České republiky, které pověřilo přípravou odborných podkladů Agenturu ochrany přírody a krajiny. Státy, které jsou součástí Natura 2000, mají určité povinnosti z ní vyplývající: „*Členské státy jsou povinny vybrat podle daných kritérií nejhodnotnější území a zajistit jejich ochranu. Pokud jde o ochranu území Natura 2000, jejich počet a velikost musí být takové, aby bylo zabezpečeno zachování těchto území v příznivém stavu, tedy zjednodušeně řečeno ve stavu stejném nebo lepším než v době*

¹⁰ § 75 odst. 1 zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

zřízení této soustavy. To platí i pro druhovou ochranu. Cílem soustavy Natura 2000 je tedy zajistit v rámci EU rozmanitost druhů a celých ekosystémů v pokud možno co nejvyšší možné dosažitelné míře.“¹¹

Natura 2000 je rozdělena do dvou oblastí ochrany. Tu první představují ptačí oblasti, kterých je aktuálně na území České republiky vyhlášeno 41. Ptačí oblast je popsána takto: *„Jako ptačí oblasti se vymezí území nejvhodnější pro ochranu z hlediska výskytu, stavu a početnosti populací těch druhů ptáků vyskytujících se na území České republiky a stanovených právními předpisy Evropských společenství, které stanoví vláda nařízením.“¹²* Ptačí oblast je tedy taková oblast, která se vyhláší za účelem ochrany ptačích druhů uvedených v evropských směrniciích a všech na území pravidelně se vyskytujících stěhovavých druhů.

Druhou část představují evropsky významné lokality, které jsou zařazeny do národního seznamu, jenž se pak jako celek schvaluje vládou příslušného státu. Pro tyto lokality dále platí toto: *„Lokality, které budou zařazeny do národního seznamu, stanoví vláda nařízením, kde stanoví hranice biogeografických oblastí na území České republiky a pro každou z nich uvede zejména:*

- a) název lokality, její zeměpisnou polohu včetně mapy lokality a její rozlohu,*
- b) které typy evropských stanovišť a které evropsky významné druhy vyžadují územní ochranu, se na lokalitě přirozeně vyskytují.“¹³*

V České republice se rozlišují lokality panonské, které pokrývají velkou část Jihomoravského kraje, a podstatnou, ale menší část kraje Zlínského. Dále se pak rozlišují území kontinentální, jež pokrývají 96 % území České republiky. Celkem český stát sčítá 863 lokalit.

Ochranu a zachování dosavadního stavu území zajišťuje Ministerstvo životního prostředí. To také vyhotovuje soubor opatření pro tyto Evropsky významné lokality a ptačí oblasti. Tento soubor se pak dále předává do Ústředního seznamu ochrany přírody a zveřejňuje se na portálu veřejné správy.

¹¹ PRCHALOVÁ, J. *Zákon o ochraně přírody a krajiny a natura 2000*. Praha: Linde Praha, 2006, str. 11

¹² § 45e odst. 1 zákona č.114/1992 Sb., *o ochraně přírody a krajiny*

¹³ § 45e odst. 2 zákona č.114/1992 Sb., *o ochraně přírody a krajiny*

3.4 Zákon o vodách

Zákon o vodách č. 254/ 2001 Sb., reguluje právní ochranu vod a vodních ekosystémů. Určuje podmínky pro jejich hospodářské využívání a věnuje se také snaze o zajištění bezpečnosti.

Zákon o vodách v části první definuje svůj účel takto: „*Účelem tohoto zákona je chránit povrchové a podzemní vody, stanovit podmínky pro hospodárné využívání vodních zdrojů a pro zachování i zlepšení jakosti povrchových a podzemních vod, vytvořit podmínky pro snižování nepříznivých účinků povodní a sucha a zajistit bezpečnost vodních děl v souladu s právem Evropských společenství. Účelem tohoto zákona je též přispívat k zajištění zásobování obyvatelstva pitnou vodou a k ochraně vodních ekosystémů a na nich přímo závislých suchozemských ekosystémů.*“¹⁴ Z této interpretace vyplývá, že voda je jednou ze základních složek životního prostředí, sloužící k zajišťování základních životních potřeb lidí, sloužící k hospodářským aktivitám, ale také je definována jako živel, který může ohrožovat majetek či v nejhrošším případě životy lidí.

Mezi sportovní aktivity, které jsou provozovány na vodních tocích, zařazujeme takové sporty, k jejichž provozu je třeba plavidel se spalovacím motorem, mezi něž patří i vodní skútry. Tato plavidla však mohou negativně působit na přírodu a samotné životní prostředí blízkého okolí. Používání, respektive zákaz takovýchto strojů je jasně definován v tomto zákoně v části druhé pojmenované „Nakládání s vodami“ takto: „*Na povrchových vodách v ochranných pásmech vodních zdrojů I. stupně a na nádržích určených povolením nebo rozhodnutím vodoprávního úřadu podle § 8 odst. 1 písm. a) bodu 4*¹⁵ *nebo podle předchozích předpisů pro chov ryb je plavba plavidel se spalovacími motory zakázána. Nejde-li o dopravně významné vodní cesty, je tato plavba zakázána na vodních nádržích a vodních tocích, které stanoví Ministerstvo dopravy a spojů v dohodě s Ministerstvem životního prostředí ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství vyhláškou. Povrchové vody*

¹⁴ TUREČEK, K. a kol. *Zákon o vodách č. 254/2001 Sb., s komentářem*. Praha: Sondy s.r.o., 2002., str. 11

¹⁵ § 8 odst. 1 písm. a) bodu 4 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách

(1) *Povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami (dále jen "povolení k nakládání s vodami") je třeba*

a) *jde-li o povrchové vody a nejde-li při tom o obecné nakládání s nimi*

4. *k užívání těchto vod pro chov ryb nebo vodní drůbeže, popřípadě jiných vodních živočichů, za účelem podnikání*

lze užívat k plavbě jen tak, aby při tom nedošlo k ohrožení zájmů rekreace, jakosti vod a vodních ekosystémů, bezpečnosti osob a vodních děl; rozsah a podmínky užívání povrchových vod k plavbě stanoví Ministerstvo dopravy a spojů v dohodě s Ministerstvem životního prostředí ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství vyhláškou.“¹⁶

Zákon dále uvádí, že plavba na vodách je svobodná, avšak stanovuje pro ni podmínky a povinnosti, které se k provozu plavidel na povrchových vodách váží a dále doplňuje: „Zákaz plavby podle odstavce 5 se nevztahuje na plavidla Státní plavební správy, Hasičského záchranného sboru České republiky, ozbrojených sil České republiky, Policie České republiky a správců vodních toků, pokud jsou použita ke služebním účelům, dále na plavidla použitá v souvislosti s výstavbou, údržbou nebo provozem vodních děl nebo jiných staveb na vodních tocích nebo na pozemcích při nich, plavidla osob vykonávajících povinnosti podle tohoto zákona nebo plavidla použitá k nutnému zajištění zdravotní služby nebo při ochraně před povodněmi. Zákaz plavby podle odstavce 5 se, s výjimkou ochranných pásem vodních zdrojů I. stupně, nevztahuje na plavidla osob, které mají platné povolení k nakládání s vodami podle § 8 odst. 1 písm. a) bodu 4¹⁷ nebo podle předchozích předpisů, a to při obhospodařování nádrží určených takovým rozhodnutím pro chov ryb.“¹⁸ V tomto odstavci jsou taxativně vymezené osoby či složky, na něž se zákaz podle odst. 5 § 7 nevztahuje.

Kontrolu nad dodržováním těchto pravidel regulovaných v tomto zákoně, tedy nad plynulým a bezpečným provozem ve vnitrozemských vodách, vykonává Státní plavební správa.

¹⁶ TUREČEK, K. a kol. *Zákon o vodách č. 254/2001 Sb., s komentářem*. Praha: Sondy s.r.o., 2002., str. 20

¹⁷ § 8 odst. 1 písm. a) bodu 4 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách

(1) *Povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami (dále jen "povolení k nakládání s vodami") je třeba*

a) *jde-li o povrchové vody a nejde-li při tom o obecné nakládání s nimi*

4. *k užívání těchto vod pro chov ryb nebo vodní drůbeže, popřípadě jiných vodních živočichů, za účelem podnikání*

¹⁸ TUREČEK, K. a kol. *Zákon o vodách č. 254/2001 Sb., s komentářem*. Praha: Sondy s.r.o., 2002., str. 20

3.5 Zákon o ochraně ovzduší

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší patří mezi legislativní předpisy, které je nutno striktně dodržovat, neboť ze všech složek znečištěného životního prostředí má čistota ovzduší na člověka nesporně největší vliv. Dýchat vzduch zamořený toxickými látkami musí totiž všichni.

Účel zákona je tedy ve svém základním ustanovení definován takto: *„Ochranou ovzduší se rozumí předcházení znečišťování ovzduší a snižování úrovně znečišťování tak, aby byla omezena rizika pro lidské zdraví způsobená znečištěním ovzduší, snížení zátěže životního prostředí látkami vnášenými do ovzduší a poškozujícími ekosystémy a vytvoření předpokladů pro regeneraci složek životního prostředí postižených v důsledku znečištění ovzduší.“*¹⁹ Tento odstavec tedy říká, že všeobecná ochrana ovzduší je potřebná. Veřejnost by měla předcházet znečišťování ovzduší tím, že nebude provádět takové aktivity, které by jeho stav zhoršovaly, neboť každý jeho zhoršující se stav bude negativně působit na lidské zdraví a jiné živé organismy.

Z hlediska sportovního se s případem znečištění ovzduší můžeme setkat v souvislosti s již zmiňovanými vodními skútry, které mohou negativně ovlivňovat nejen vodstvo, ale i tuto významnou složku životního prostředí. Do ovzduší mohou při provozování této sportovní disciplíny unikat škodlivé toxické látky – exhalace a nepříznivě tak působit na živé organismy.

Proto jsou v zákoně vymezené orgány, které by v tomto případě měly na kvalitu ovzduší dohlížet. V zákoně o ochraně ovzduší jsou konkrétně vymezeny takto: *„Správní činnosti na úseku ochrany ovzduší vykonávají tyto orgány ochrany ovzduší:*

- a) ministerstvo,*
- b) Ministerstvo zdravotnictví,*
- c) inspekce,*
- d) Česká obchodní inspekce,*
- e) krajské úřady,*
- f) obecní úřady s rozšířenou působností,*

¹⁹ § 1 odst. 1 zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší

- g) *obecní úřady,*
- h) *celní úřady a*
- i) *Ministerstvo zemědělství.*“²⁰

Paragraf 27 dále dodává: „*Na území vojenských újezdů vykonávají státní správu v ochraně ovzduší újezdní úřady a Ministerstvo obrany.*“²¹

3.6 Zákon o lesích

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích vyjadřuje snahu všeobecně chránit a zachovat veškeré lesní oblasti, které jsou rozprostřené po celé České republice, jak znázorňuje příloha číslo 6. V části první je účel zákona definován takto: „*Účelem tohoto zákona je stanovit předpoklady pro zachování lesa, péči o les a obnovu lesa jako národního bohatství, tvořícího nenahraditelnou složku životního prostředí pro plnění všech jeho funkcí a podporu trvale udržitelného hospodaření v něm.*“²² Tento paragraf vymezuje tedy věcnou působnost tak, že formuluje okruhy otázek, které zákon prvotně upravuje a jeho podstatou je snaha o zajištění všestranné péče o les, včetně obnovy lesa. Zároveň i vytyčuje cíl této úpravy, kterým je zachování lesa a ochrana všech funkcí lesů, v podobě přijatelné pro společnost i ochránce. Tato funkce, i funkce do budoucna, má zajistit především režim péče o les a jeho obnovu.

Tento legislativní předpis je rozdělen do šesti částí, přičemž každá část se charakteristicky věnuje určitému okruhu pojmů. Důležitou částí vztahující se k této práci představuje hlava třetí „*Obecné užívání lesů*“. Ta konkrétně v § 19 uvádí, že každý jedinec má uzákoněno právo na vstup do lesa a toto právo je označováno jako obecné užívání lesů nebo také užívání lesů veřejností. Je nutné podotknout, že vstupem se zde opravdu rozumí pouze vstup. Tento paragraf nezahrnuje vjezd, což někteří mylně přehlížejí.

Pojem vjezd pak dále upravuje § 20 „*Zákaz některých činností v lesích*“, který přesně uvádí ty činnosti, které jsou v lesích zakázané a jejichž nedodržování by

²⁰ § 27 odst. 1 zákona č. 201/2012 Sb., *o ochraně ovzduší*

²¹ § 27 odst. 2 zákona č. 201/2012 Sb., *o ochraně ovzduší*

²² DROBNÍK, J., DVOŘÁK, P. *Lesní zákon. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2010, str. 1

mohlo přispět k porušení či poškození lesa. Tyto zákazy se vztahují také na motorová vozidla, pro která platí v lesích dle tohoto zákona zákaz ježdění a stání. Zákaz se také zaměřuje na jiné prostředky určené k ježdění. Paragraf 20 odst. 1 písm. j) definuje toto omezení takto: „*V lesích je zakázáno mimo lesní cesty a vyznačené trasy jezdit na kole, na koni, na lyžích nebo saních.*“²³ Z tohoto lze usoudit, že je tedy dovolen protiklad a to, že je povolena jízda po lesních cestách a vyznačených trasách, výjimku ze zákazu pohybu mimo tyto cesty může udělit vlastník lesa.

Ochrannou službu v lesích zajišťuje lesní stráž, jejíž vzor odznaku a průkazu je vyobrazen v příloze číslo 7. Vymezení a věcná působnost lesní stráže je obsažena v § 38. „*Ochrannou službou v lesích se ve smyslu tohoto ustanovení lesního zákona rozumí obecný dohled nad chováním fyzických osob, které zákon ještě podle dříve používané terminologie označuje slovem občan, při obecném užívání lesa veřejností.*“²⁴ Lesní zákon upravuje funkce lesní stráže. Její pozice je ustanovena orgánem státní správy, který také stanovuje obvod působnosti. Tomuto orgánu je také povinna oznamovat veškeré změny týkající se lesů a je povinna osobě porušující zákon uložit blokovou pokutu za způsobené přestupky.

3.7 Zákon o podpoře sportu

Zákon, který detailně popisuje postavení sportu v České republice, avšak není ve společnosti až tak známý, představuje **zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu** a je definován takto: „*Zákon č. 115/2001 Sb., ze dne 28. února 2001 ve znění zákona č. 219/2005 Sb., vymezuje postavení sportu ve společnosti jako veřejně prospěšné činnosti a stanoví úkoly ministerstev, jiných správních úřadů a působnost územních samosprávných celků při podpoře sportu.*“²⁵

Tento předpis stanovuje úkoly a poslání jednotlivých orgánů státní správy, aby vytvářely kvalitní podmínky pro rozvoj sportu. Zejména by však měly zabezpečovat rozvoj sportu pro všechny, i pro zdravotně postižené, dále zajišťovat výstavbu sportovních zařízení a v neposlední řadě obstarávat finanční podporu sportovního odvětví. Vše by však mělo být učiněno tak, aby tento všeobecný rozvoj nenarušil systém životního prostředí.

²³ DROBNÍK, J., DVOŘÁK, P. *Lesní zákon. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2010, str. 55

²⁴ DROBNÍK, J., DVOŘÁK, P. *Lesní zákon. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2010, str. 141

²⁵ § 1 zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu

3.8 Stavební zákon

Jelikož je v mnoha případech pro potřeby vykonávání sportovních aktivit zapotřebí sportovních komplexů, je nutné při jejich výstavbách dbát na dodržování zákonů stanovených v dané zemi. V České republice se konkrétně jedná o **zákon č.183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu**. Tento zákon představuje nejdůležitější právní úpravu, která zásadně ovlivňuje vztahy ve stavebnictví. Mezi podstatnou část zákona, patří část třetí, která pojednává o územním plánování a část čtvrtá s názvem Stavební řád.

3.8.1 Územní plánování

Územní plánování je důležité zejména při přípravách na výstavbu jednotlivých komplexů, neboť musí být bráno v ohled primárně životní prostředí a ochrana krajiny. V § 18 s názvem „Cíle územního plánování“ je uveden úmysl tohoto zákona takto: *„Cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.“*²⁶

Odstavec 4 § 18 pak dále doplňuje toto: *„Územní plánování ve veřejném zájmu chrání a rozvíjí přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví. Přitom chrání krajinu jako podstatnou složku prostředí života obyvatel a základ jejich totožnosti. S ohledem na to určuje podmínky pro hospodárné využívání zastavěného území a zajišťuje ochranu nezastavěného území a nezastavitelných pozemků. Zastavitelné plochy se vymezují s ohledem na potenciál rozvoje území a míru využití zastavěného území.“*²⁷

Tato část zákona je pro výstavbu sportovních komplexů velmi důležitá, neboť klade důraz především na cíle a úkoly územního plánování a vyhodnocuje tak následně vliv na udržitelný rozvoj území.

²⁶ HEGENBART, M., SAKAŘ, B. a kol. *Stavební zákon: Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2008., str. 51

²⁷ HEGENBART, M., SAKAŘ, B. a kol. *Stavební zákon: Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2008., str. 51

3.8.2 Stavební řád

Stavební zákon v části čtvrté upravuje ve věcech stavebního řádu zejména povolování staveb či jejich případné uskutečnitelné změny, které představují primárně terénní úpravy a udržovací práce. Zákon vychází z toho, že tyto již zmiňované změny, či terénní úpravy lze uskutečňovat pouze na základě stavebního povolení a ohlášení příslušnému stavebnímu úřadu. Zákon upravuje i problematiku vstupů na pozemky, kde se mohou volně pohybovat pouze oprávněné osoby vymezené podle tohoto zákona. Jejich hlavním posláním je dohled nad správným chodem stavby a nad samotnými stavebními činnostmi.

3.9 Občanský zákoník

K řešené problematice se úzce váže také **zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník**, který upravuje práva a povinnosti občanů, v souvislosti s tématem této práce vzhledem k možnému vzniku škody v důsledku provozování sportovních aktivit v přírodě, ohrožení zdraví a životního prostředí, či odpovědnosti občanů.

Paragraf 2987 s názvem „Ohrožení zdraví nebo životního prostředí“ říká: *„Ohrožení zdraví nebo životního prostředí je jednání, jímž soutěžitel zkresluje podmínky hospodářské soutěže tím, že provozuje výrobu, uvádí na trh výrobek nebo provádí výkon ohrožující zájem na ochraně zdraví nebo životního prostředí chráněný zákonem, aby tak získal pro sebe nebo pro jiného prospěch na úkor jiného soutěžitele nebo zákazníků.“*²⁸

Předmětem ochrany je tedy zejména zdraví, ale také samotné životní prostředí, jehož zájem nesmí být ohrožen ve prospěch někoho jiného.

Ten, kdo se dopustí při svém jednání jakékoli újmy, má povinnost tuto újmu jinému uhradit. Paragraf 2894 uvádí toto: *„Povinnost nahradit jinému újmu zahrnuje vždy povinnost k náhradě újmy na jmění (škody).“*²⁹

²⁸ SVEJKOVSKÝ, J. a kol. *Nový občanský zákoník: srovnání nové a současné úpravy občanského práva*. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 674

²⁹ SVEJKOVSKÝ, J. a kol. *Nový občanský zákoník: srovnání nové a současné úpravy občanského práva*. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 651

Pokud se jedná o škodu, při které se nebere zřetel na zavinění, musí být tato škoda nahrazena podle zákona. Paragraf 2895 uvádí: „*Škůdce je povinen nahradit škodu bez ohledu na své zavinění v případech stanovených zvlášť zákonem.*“³⁰

³⁰ SVEJKOVSKÝ, J. a kol. *Nový občanský zákoník: srovnání nové a současné úpravy občanského práva.* Praha: C. H. Beck, 2012, str. 651

4 Analytická část

4.1 Vybrané sportovní aktivity a jejich vliv na životní prostředí

„Člověk je pevně vázán na prostředí, ve kterém žije. Prostedí ovlivňuje jeho práci i využívání volného času a člověk svou činností ovlivňuje prostředí. Jednou z významných lidských aktivit je sport. Prostedí tvoří rámeček, ve kterém je sport realizován a vlastní sportovní činností ovlivňuje prostředí.“³¹

Sportovní aktivita může více či méně působit na okolní prostředí. Šíře a velikost tohoto vlivu závisí na mnoha různých faktorech, mnohdy i na tom lidském. Při sportování by mělo však být dbáno primárně na zachování přírodní rozmanitosti - biodiverzity, ochranu ekosystému, nepřítomnosti rušivých vlivů, ochrany kulturního bohatství či podpory zdraví a bezpečnosti. Práce se tedy v této části zaměřuje na jednotlivé vybrané sportovní aktivity a popisuje jejich vliv na životní prostředí.

4.1.1 Motokros

Legální motokros patří mezi sporty adrenalinové, provozované především na speciálně zřízených tratích, uzpůsobených dle požadavků závodníků, jejichž motocykly jsou upravené pro ježdění v terénu. Mnozí však motokros neprovozují na profesionální úrovni, ale jen pro zábavu, čímž v důsledku porušování legislativy může dojít až k motokrosu ilegálnímu, a to proto, že jezdci vjíždějí do lesů, volného terénu či do chráněných území, která jsou ohraničená značkou zákaz vjezdu nebo jsou chráněná zákonem a vytváří si tak vlastní tratě či stezky a mnohdy svou bezohledností narušují nejen půdní povrch, ale i samotný mnohaletý stromový kořenový systém. Motokros může také být možným ohrožujícím prvkem pro lesní živočichy, pro které je tento biotop primární domovem. Motocyklové stroje totiž při svém provozu vytváří velmi výrazný hluk, který plaší zde žijící živočichy a negativně působí i na ovzduší, neboť produkují nebezpečné exhalace, jež představují obrovský problém například pro lesní systém. Tyto exhalace jsou produkovány skrz lesy a lesy, které působí jako filtry, tyto škodlivé látky

³¹ DOLEŽAL, T., MÁLEK, P. *Ekologické aspekty tělesné výchovy, sportu a turistiky*. Praha: Karolinum, 2000., str. 58

zachytí. Tato exhalační přijímací schopnost však vede k následnému a dlouhodobému chřadnutí lesů a jejich odumírání.

Chování motoristů by tedy mělo být ohleduplné k okolí a životnímu prostředí. Jejich provozovatelé by si měli pro tyto činnosti vybírat vhodná místa a nepoškozovat tak svým neloajálním chováním, jež zahrnuje ježdění skrz ekologicky citlivé oblasti, půdní či kořenový systém, ovzduší a živočichy. To, jak se má správný motorista chovat, uvádí motoristické ekologické desatero, jehož hlavní moto zní: „*Lesy nejsou tratí ani závodištěm.*“ Toto desatero, uvedené v příloze číslo 8, zahrnuje tedy body, které vyjadřují taktnost jezdců, vyjádření jejich respektu k životnímu prostředí a přírodě. Při dodržování těchto ekologických zásad je tak možné snížit potenciální riziko narušení životního prostředí, které je u motokrosu znatelnější, neboť má více ohrožujících faktorů, než jiné sportovní aktivity.

Také Ministerstvo životního prostředí České republiky se zabývá bojem proti ilegálnímu motokrosu a těmito kroky pověřilo Agenturu ochrany přírody a krajiny, která spustila internetové stránky s názvem „Zákaz vjezdu“, vytvořené s cílem zmírnění motokrosového negativně působícího vlivu.

4.1.2 Vodní sporty

Vodní sporty jsou oblíbené nejen v oblastech přímořských, ale i v České republice, kde jejich popularita, zejména během letních období, výrazným tempem vzrůstá. Řeky či jezera jsou významné krajinné prvky, poskytující domov mnoha živočichům a rostlinám, v některých případech poskytující domov i různorodým ohroženým druhům, jež v budoucnosti mohou čelit možnému riziku vyhynutí. Proto také platí pro provozovatele vodních sportů určité závazné předpisy, které je nutné dodržovat.

Do sekce sportovních aktivit, které mohou negativně působit na životní prostředí, řadíme i vodní lyžování, k jehož provozu je potřeba motorového člunu. V důsledku používání motorového člunu však dochází k úniku toxických látek ze spalovacího motoru, na jehož principu je tento stroj funkční, přímo do vody. Motorový člun při svém provozu způsobuje i významný hluk, který může následně ohrozit citlivé v okolí žijící živočichy a narušit tak jejich přirozený vývoj. Dále způsobuje, při nedostatečné hloubce řek či jezer,

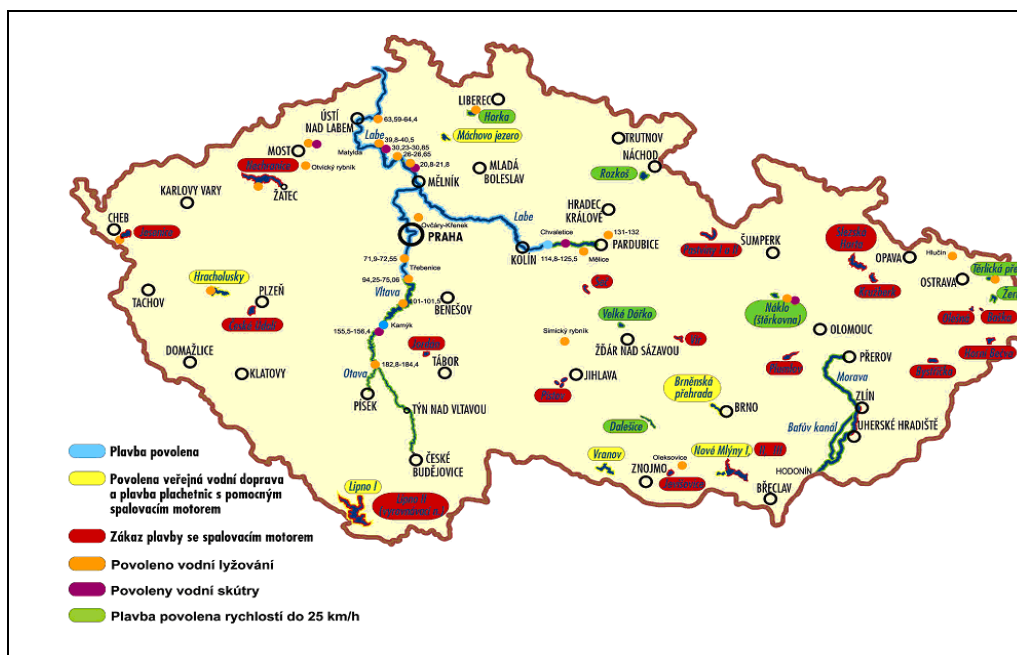
víření usazenin na dnech, či produkuje vlny většího rozsahu, které mohou svou nenávratnou silou poškodit pobřeží a pobřežní vegetaci.

Pro aktéry těchto sportů existují vymezená pravidla, která by měla sloužit jako opatření pro zmírnění a regulaci negativního dopadu na životní prostředí. Proto jsou také, jak definuje zákon a znázorňuje příloha číslo 1, vymezena místa, kde je plavba se spalovacími motory povolena.

*„Na povrchových vodách, na kterých není plavba plavidel se spalovacími motory zakázána podle § 7 odst. 5 zákona nebo § 2 této vyhlášky, je možná plavba těchto plavidel pouze při ponoru odpovídajícímu výtlaku plavidla, při níž je vliv hydrodynamického vztlaku zanedbatelný (výtláčný režim plavby), nejvýše však rychlostí 25 km/hod.“*³²

Palivem pro spalovací motory může být bezolovnatý benzín, nafta nebo plyn, k mazání tohoto motoru lze použít pouze takový olej, který je označen výrobcem jako olej nepoškozující životní prostředí.

Příloha 1: Kde lze plout s plavidlem se spalovacím motorem

Zdroj: www.lode.cz³³

³² § 3 odst. 1 předpisu č. 241/2002 Sb., vyhláška Ministerstva dopravy a spojů o stanovení vodních nádrží a vodních toků, na kterých je zakázána plavba plavidel se spalovacími motory, a o rozsahu a podmínkách užívání povrchových vod k plavbě

³³ Kompletní citace všech příloh jsou uvedené v seznamu použitých zdrojů

Některé složky jsou však vyňaty z těchto zákazů. Dle § 6 jsou to například složky ozbrojených sil České republiky, Policie České republiky, Hasičského záchranného sboru, plavidla Státní plavební správy, obecní policie či jednotlivých správců toků. Plavba však nesmí být využívána k osobním účelům, ale pouze jen k účelům služebním. Dále pak plavidla použitá v souvislosti s výstavbou, údržbou nebo provozem vodních děl, plavidla složek IZS³⁴ při záchranných a likvidačních pracích.

V některých místech je však plavba se spalovacími motory přísně zakázána. Zakázaná místa jsou taxativně vymezena v přílohách **předpisu č. 241/ 2002 Sb., vyhlášky Ministerstva dopravy a spojů**, o stanovení vodních nádrží a vodních toků, na kterých je zakázána plavba plavidel se spalovacími motory, a o rozsahu a podmínkách užívání povrchových vod k plavbě. Mezi tyto zakazy můžeme například zařadit chovné rybníky či nádrže pro pitnou vodu.

Tato opatření by tedy měla zabraňovat znečišťování vod, řek či jezer odpady všeho druhu. Ve výsledném efektu však záleží na samotných lidech a jejich respektování životního prostředí. Měli by však mít ekologické cítění a dle něho uvažovat.

4.1.3 Jezdectví

Jezdectví patří mezi sportovní odvětví, zahrnující mnoho disciplín. Každá jezdecká disciplína má pro svou potřebu vymezen jiný druh povrchové úpravy terénu a každá tato disciplína je provozována ve speciálním jezdeckém areálu či jezdeckém prostředí.

V dnešní době se však stále více rozmáhá fenomén ježdění ve volné přírodě, tedy na polích či skrz lesy. I pro takovéto neprofesionální, rekreační ježdění však existují legislativní předpisy, které je nutné ze strany jezdců striktně dodržovat. Pokud totiž jezdci opustí značené trasy a vjíždějí do lesních porostů, dochází kvůli jejich neohleduplnému chování a vlivem tíhy koňů k erozi svahů, břehů, případně k erozi pobřeží a porušení kořenových systémů. Rekreační ježdění je v lesích povoleno, neboť samotná rekreační funkce je jako taková významná pro společnost. Toto ježdění však musí probíhat v souladu s respektováním přírody a prostředí, jen v takovém případě může být jejich vzájemné využívání vyvážené.

³⁴ IZS – integrovaný záchranný systém

Vyskytují se ale i takové druhy koní, jejichž využívání je v lesích vyžadováno a to v případech, kdy jsou tato plemena, s přídomek ekologická, nápomocna při lesních pracích k hospodářskému využití, tedy v lesním hospodářství či zemědělství nebo jako plemena užitková. Tento fakt je tedy nutno ze strany ochránců přírody bez výhrad přijmout.

4.2 Zvláště chráněná území

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny stanovuje ve své druhé části nejen obecné zásady ochrany přírody a krajiny, ale i ochranu jiných krajinných a přírodních hodnot. Vyskytuje se zde i pojem zvláště chráněná území, který představuje území esteticky významná či jedinečná. Mezi takovéto území se řadí oblasti s vysokou biologickou rozmanitostí s ojedinělými geologickými územími významnými nejen pro vědecký výzkum, jež představují neobyčejné prvky krajinného rázu kulturní krajiny.

Ustanovením České republiky je vyhlášeno celkem šest kategorií zvláště chráněných území, mezi něž spadají národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky. Chráněné krajinné oblasti a národní parky jsou dále definovány jako chráněná území velkoplošná, ostatní rezervace či památky spadají do kategorií chráněných maloplošných oblastí. Velikost rozlohy těchto chráněných území představuje asi 14,21 % z celkové plochy státu.

Zvláště chráněná území jsou také evidována a označována v rámci ústředního seznamu ochrany přírody stanoveného ministerstvem, přesněji stanoveného Ministerstvem životního prostředí České republiky. K označení jednotlivých území spadajících do kategorie národních parků, chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a národních přírodních památek se se užívá velkého státního znaku České republiky a pro označení přírodních rezervací a přírodních památek se užívá malého státního znaku České republiky.

Aby si byli občané jisti tím, zda se pohybují ve zvláště chráněných územích či nikoli, používá se k tomuto rozlišení výrazného označení umístěného na hraničních stromech a sloupech, v podobě dvou červených pruhů ve vodorovné poloze, přibližně 5 centimetrů širokých. Lze tedy rozeznat horní a dolní pruh, přičemž každý z nich

vyjadřuje odlišné upozornění. Horní pruh probíhá po celém obvodu sloupku nebo stromu, dolní pouze po určité části obvodu, ta však musí odpovídat výseku území nechráněného.

Příloha 2: Značení zvláště chráněného území

Zdroj: www.kct-tabor.cz

4.2.1 Národní parky

Národní park, zkratka NP, je definován v **zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny** takto: „Rozsáhlá území, jedinečná v národním či mezinárodním měřítku, jejichž značnou část zaujímají přirozené nebo lidskou činností málo ovlivněné ekosystémy, v nichž rostliny, živočichové a neživá příroda mají mimořádný vědecký a výchovný význam, lze vyhlásit za národní parky. Veškeré využití národních parků musí být podřízeno zachování a zlepšení přírodních poměrů a musí být v souladu s vědeckými a výchovnými cíli sledovanými jejich vyhlášením. Národní parky, jejich poslání a bližší ochranné podmínky se vyhláší zákonem.“³⁵

Další definice charakterizuje národní parky takto: „Národní parky (NP) jsou rozsáhlá, přírodovědecky hodnotná území s přírodou co nejméně poškozenou a pozměněnou. Veškerá lidská činnost a lidské zásahy jsou usměrňovány tak,

³⁵ § 15 zákona č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

aby přírodovědecké a krajinné hodnoty, klimatické, vodohospodářské i zdravotně rekreační funkce byly zachovány.“³⁶

Takovýchto jedinečných oblastí je v České republice vyhlášeno více, avšak odlišnými nařízeními vlády. Konkrétně se jedná o čtyři vyhlášené národní parky. Jmenovitě jsou to: Národní park Šumava, Krkonošský národní park, Národní park Podyjí a Národní park České Švýcarsko.

Vnitřní území NP je rozděleno do tří zón, značených římskými číslicemi I., II. a III., přičemž pro každou zónu je realizována odlišná ochrana a strategie péče o krajinu. Do první zóny jsou zařazena území, která jsou po stránce přírodovědecké ta nejhodnotnější, z nařízení Správy NP ponechána samovolnému vývoji, tudíž jsou zásahy do těchto území zcela výjimečné.

4.2.2 Chráněné krajinné oblasti

„Chráněné krajinné oblasti (CHKO) jsou zachovalé a typické krajinné celky, ve kterých existují v harmonickém souladu i výsledky dlouhodobé lidské činnosti - zástavba, hospodaření a kulturní vlivy.“³⁷ Hospodářské využívání, sportovní aktivity i výstavby jsou v těchto oblastech přípustné, avšak toto využívání je usměrněno tak, aby krajinné a přírodní hodnoty území zůstaly zachovány. Nesmí být narušen či poškozen místní ekosystém.

Chráněné krajinné oblasti jsou vyhlášovány nařízením vlády. Českou republiku v současné době reprezentuje dvacet pět rozmanitých chráněných krajinných oblastí. Do této pestré kategorie spadají krajiny s různými ojedinělými přírodními jevy. Jedná se o chráněnou krajinnou oblast Beskydy, Bílé Karpaty, Blaník, Blanský les, Broumovsko, České středohoří, Český kras, Český les, Český ráj, Jeseníky, Jizerské hory, Kokořínsko, Křivoklátsko, Labské pískovce, Litovelské Pomoraví, Lužické hory, Moravský kras, Orlické hory, Pálava, Poodří, Slavkovský les, Šumava, Třeboňsko, Žďárské vrchy

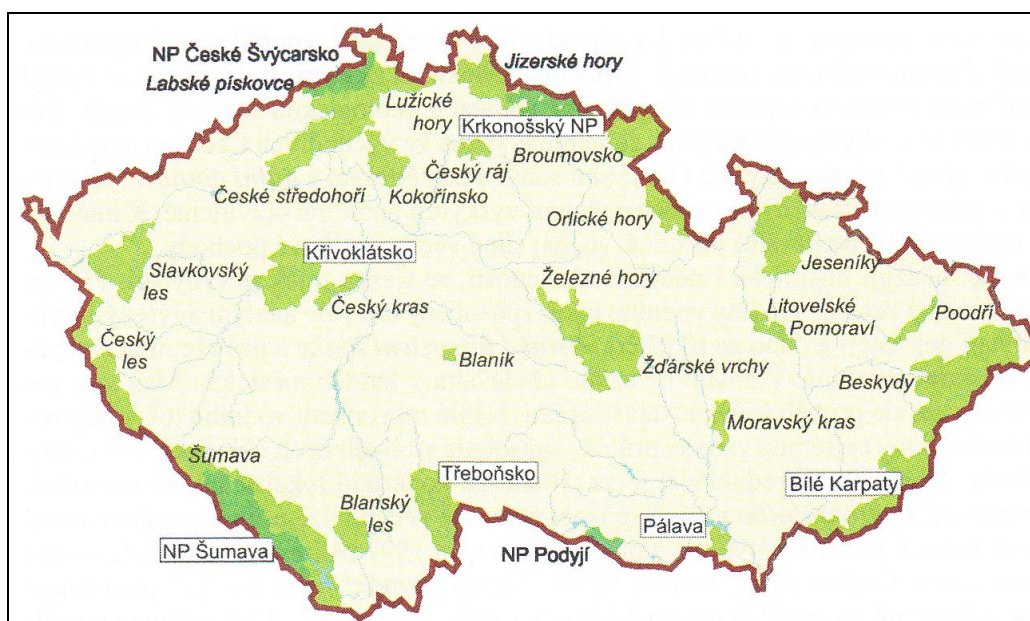
³⁶ DOLEŽAL, T., MÁLEK, P. *Ekologické aspekty tělesné výchovy, sportu a turistiky*. Praha: Karolinum, 2000., str. 27

³⁷ DOLEŽAL, T., MÁLEK, P. *Ekologické aspekty tělesné výchovy, sportu a turistiky*. Praha: Karolinum, 2000., str. 27

a Železné hory. Pro tyto oblasti též platí zónování. Jsou rozděleny do čtyř zón, přičemž první zóna reprezentuje nejhodnotnější krajinu.

Samotné chráněné krajinné oblasti nejsou tak přísně chráněny jako národní parky. Jedná se spíše o ochranu slabšího charakteru, která zaručuje především šetrné zacházení s těmito územími a jejich optimální využívání. Primárním cílem je však zachování kvalitních biotopů pro zde žijící, vzácné živočišné a rostlinné druhy.

Příloha 3: NP a CHKO České republiky

Zdroj: HOLEČEK, M. a kolektiv. *Zeměpis České republiky.*, str. 25

4.3 Sportování v chráněných krajinných oblastech a národních parcích České republiky

Sportovní aktivity mohou být provozovány nejen v přírodě při dodržování právních regulací, na sportovištích k tomu určených, ale také ve vybraných zvláště chráněných územích, tedy v chráněných krajinných oblastech a v národních parcích České republiky. Sportování v těchto oblastech však musí striktně odpovídat závazným předpisům, aby nedocházelo k ohrožení státem chráněných druhů.

Dle **zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny** lze usoudit, že ve vymezených oblastech tohoto zákona, mezi něž právě spadají také chráněné krajinné oblasti a národní parky, platí přísná pravidla. Zásadním posláním těchto pravidel je zákaz vykonání takových aktivit či činností, které by tyto oblasti jakýmkoli způsobem narušily. Zákon tedy vymezuje aktivity, které jsou zakázané a které naopak povolené.

Sportovní aktivity nejsou v těchto oblastech striktně zakázány, ale platí pro ně jistá omezení, která je třeba, ze strany návštěvníků těchto lokalit a turistů, akceptovat. Tato omezení vyhražují především místa, kde je zakázané sportovní aktivity vykonávat. Je nutné ale podotknout, že ve výsledném efektu vždy záleží na samotných aktérech, jak k přírodě přistupují a zda ji se svou ohleduplností respektují.

4.3.1 Cyklistika

Cyklistika patří mezi jeden z nejoblíbenějších sportů, neboť se dá provozovat téměř kdekoliv a samotná provázanost sportu a přírody poté přispívá k lepšímu prožitku z této aktivity. Tato sportovní aktivita má v dnešní době již mnoho podob. Rozlišujeme jak cyklistiku závodní, tak cyklistiku spojenou s turismem, dále jen cykloturistiku. Ta se poté může rozřazovat do dalších podskupin například na cykloturistiku silniční, horskou a sjezdovou.

V posledních letech se stává tento sport stále populárnější a s jeho přibývajícím oblibou dochází také k rozšiřování míst pro jeho provozování, tedy cyklostezek. Celosvětová výroba horských kol však nastartovala éru cykloturistiky vinoucí se skrz krajinný ráz. Ta totiž představuje pro turisty mnohem větší lákadlo a umožňuje jim větší užitek z jízdy.

Provozování cykloturistiky v národních parcích a v chráněných krajinných oblastech má svá striktní pravidla, která ve většině případů určují správy jednotlivých parků. Tyto správy tak vymezují cyklotrasy, na kterých je povoleno jezdit. V národních parcích se tudíž nesmí cykloturistika provozovat mimo silnice, místní komunikace a místa vyhrazená návštěvním řádem. Tyto cyklotrasy by měly být přehledně označeny buď symbolem cyklisty na dřevěných směrovkách, nebo pásovými směrovkami žlutých barev podobně jako pěší trasy.

Příloha 4: Značení cyklotras Krkonošský NP

Zdroj: www.krnap.cz

Cyklotrasy ve většině případů vedou po asfaltových silnicích či po širokých cestách, které nejsou pro návštěvníky v mnoha případech dostatečně atraktivní, ale spíše nudné a národní parky se stávají z hlediska turistického méně vyhledávanými oblastmi. Stále více tak přibývá neohleduplných turistů, kteří si snaží najít způsob, jak mít z cykloturistiky lepší zábavu a požitek. Následně vjíždějí mimo vyhrazené cesty či stezky a nerespektují tak značené cyklotrasy, čímž dochází k poškození místní vegetace s hrozícím následkem případné eroze půdy, nebo se dokonce mohou dostat hlouběji do chráněného území, které je osídleno citlivými druhy živočichů.

Provozování cykloturistiky v chráněných krajinných oblastech nemá tak striktně daná omezení, ale určitá pravidla plynoucí ze zákona o ochraně přírody zde také platí. Jedná se zejména o omezení pohybu a vymezení míst, kde mohou být tyto aktivity provozovány. Vyznačených cyklostezek je zde však více než dostatek.

4.3.1.1 Cyklistika ve volné přírodě

Problém, při kterém se stále více ozývají ochranáři přírody, představuje cykloturistika ve volné přírodě. Lidé totiž nerespektují vyznačení jednotlivých cyklotras a narušují tak přírodní podmínky, neboť jezdí na místech, které jsou definované jako lesní cesty určené k hospodaření. Takovéto cesty nejsou primárně určeny cyklistům, jsou neupravené a v důsledku ježdění skrz tato místa dochází k potenciálnímu narušení půdního horizontu a následné erozi, která by mohla způsobit i lidské zranění. Samotný **zákon č. 289/1995 Sb., o lesích** definuje, co je zde povoleno a zakázáno „*V lesích je zakázáno mimo lesní cesty a vyznačené trasy jezdit na kole, na koni, na lyžích nebo saních.*“³⁸

I přes všechna možná ohrožení cyklistiku řadíme mezi tzv. soft turismus, tedy měkký turismus, takový, který nemá devastující účinek na přírodní terén a jeho celkový vliv na životní prostředí není až tak veliký. Je však stále nutné podporovat tvorbu nových cyklostezek či vymýšlet různorodá alternativní řešení, která by chránila zájmy životního prostředí.

4.3.1.2 Řešení problematiky

Problematikou jízdy v přírodě se zabývá Česká mountainbiková asociace, která zastupuje cyklisty v terénu a hájí jejich zájmy. Mezi touto asociací a Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky byla 10. května 2010 podepsána dohoda. Tato dohoda je založena na spolupráci mezi orgány ochrany přírody, správci krajiny a zástupci terénních cyklistů.

Česká mountainbiková asociace je neziskovou organizací, která vznikla v roce 2007. Její činnost spočívá v odborném přístupu a zdůrazňuje ohleduplnost a zodpovědnost k přírodě. Mezi její hlavní cíle patří především boj proti výstavbě asfaltových cyklostezek na místech, kde je zásah do přírody nevyhovující či neadekvátní, lobbying, hájení zájmů, sdružování terénních cyklistů, kvalifikované vyjednávání se subjekty státní správy,

³⁸ DROBNÍK, J., DVOŘÁK, P. *Lesní zákon. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2010, str. 55

zlepšení mapování tras a značení, boj proti zhoršování podmínek pro terénní cyklisty a pomoc při utváření projektů s cílem zlepšení podmínek pro tyto aktivní cyklisty.

Tato podpora České mountainbikové asociace je znatelná například v Singltreku pod Smrkem. Singltrek reprezentuje síť cyklostezek, v tomto případě nacházejících se pod horou Smrk v Jizerských horách. Synonymem pro Singltrek pod Smrkem je spleť úzkých cyklostezek, odlišně náročných, vinoucích se přes horské svahy a úbočí. Tyto cyklostezky nenarušují přírodní podmínky živočichů a rostlin, při jejich výstavbě je zásah do krajiny minimální, tudíž nezpůsobuje případnou erozi půdy. Tento projekt, který je navíc přínosný pro turisty i z hlediska atraktivity, představuje oboustranné řešení, jak pro cyklisty, tak pro zástupce hájící zájmy životního prostředí.

Příloha 5: Singltrek pod Smrkem

Zdroj: www.singltrekpodsmrkem.cz

4.3.2 Turistika

Turistika patří mezi dlouhodobé tradice České republiky, neboť její historické kořeny sahají velmi hluboko k dobám renesančním. Celkový rozvoj turistiky však započal v dobách průmyslového 19. století a od této doby se její fenomén vyvíjel velice dynamicky. Tato sportovní disciplína je tak, jako mnoho jiných sportů, důležitým zdrojem příjmů pro ekonomiku státu. Z toho plyne, že její vliv na prostředí nemůže být zanedbatelný.

V současné době přibývá více lidí, kteří chtějí svůj volný čas investovat do turistiky, poznat tak přírodní krásy a scenérie své země. Vydávají se tedy především do chráněných území, kde je těchto přírodních úkazů mnoho. Pro tyto účely byly v těchto místech zřízeny stezky. Mnohdy tyto stezky také bývají naučné, obsahující například

seznam vzácných živočichů a rostlin, které mohou turisté při svém pobytu v chráněných krajinách spatřit. Při vstupu do těchto míst se můžeme setkat i s tabulemi, na kterých je popsáno správou parků, co je zde pro turisty dovoleno a co naopak zakázáno, neboť na uvedených územích nesmí být porušeny podmínky pro pohyb.

Turismus je v současnosti na odlišné úrovni než před mnoha lety, kdy si lidé vážili každé možnosti vycestování a podle toho se také k přírodě a přírodním úkazům chovali. Stále více se totiž setkáváme s jedinci, kteří přírodu pouze zneužívají, povolení a zákazy přehlížejí a nechovají k tomuto přírodnímu bohatství určitý respekt. Tím se také rozrůstá nepříznivý vliv turismu na prostředí, který je způsoben například produkcí znečištění a odpady. Jedná se zejména o znečištění půdy pevným odpadem a odpadky, znečištění zdrojů vody, vypouštění kontaminovaných odpadních vod do okolí, narušení kvality ovzduší způsobené turistickou dopravou a hluk způsobený turistickým průmyslem. Nepříznivý důsledek je také způsoben poškozováním přírodního prostředí, kdy jsou porušeny vlivem turistické aktivity podmínky pro přirozenou existenci fauny a flory.

Na to, aby se v těchto státem chráněných místech nezvyšovala rizika možného znečišťování, nenarušovala přírodní rovnováha, nedocházelo k devastaci přírody a k následným sporům s ochránci životního prostředí, dohlíží zástupci či protagonisté ekoturistiky, jež představuje spojení turistiky a ekologie.

4.3.3 Skálolezení

Skálolezení patří mezi sportovní aktivity, které mohou být oproti horolezectví, jež je provozováno v horách, dostupné téměř každému jedinci. Skalní lezení je v oblastech chráněných povolené, avšak platí pro něj přísná pravidla a omezení, neboť se v těchto lokalitách vyskytují v hojném počtu pískovcové skály, které svou strukturou odpovídají na poškození velmi náchylným útvarům. Pravidla a omezení určená lezcům, jejichž část je pro příklad vyobrazena v příloze číslo 9, slouží především jako prevence k udržování bezpečnosti, ale také jako výčet toho, jaké techniky či příslušenství jsou při dosahování vrcholů povolené, tak aby nedocházelo k trvalému porušení skalních útvarů.

Povolení platící pro chráněné krajinné oblasti a národní parky bývají sepsána na internetových portálech zabývajících se lezením či v návštěvních řádech parků. Existuje tak soupis míst a objektů, ve kterých není skálolezení dovoleno vykonávat, neboť se zde

musí brát v primárním hledisku ohled na chráněné rostlinné a živočišné druhy. Omezení mohou vyplynout i z různých časových hledisek, neboť v tomto území hnízdí v jarních měsících na vrcholku skal vzácné druhy ptactva.

Pravidla a omezení pískovcových skal, která jsou v psané podobě, vymezují dovolené technické pomůcky a seznam nepřipustných nástrojů. Prvotním cílem těchto pravidel je to, aby samotní lezci při dosahování vrcholu nepoužívali umělé pomůcky, ale spoléhali se na své vlastní síly a respektovali skály, chránili přírodní prostředí, aby bylo zachováno v původním stavu i budoucím generacím.

Mezi specifický problém lezení ochránci životního prostředí řadí zejména používání magnesia. Magnesium, jež je lezci přezdíváno „psychická pomůcka“, napomáhá proti nadměrnému pocení rukou, čímž se radikálně zlepšuje výkon lezce. Na druhé straně však na skálách působí neesteticky a podle některých studií, dokonce magnesium urychluje díky své zásaditosti proces zvětrávání pískovců. Opatrnost by měli lezci prokázat i při použití lana, neboť může dojít k jeho zařezávání do měkkého pískovce, čímž dochází k častým nevhledným poškozením, následovaným erozí skal. K poškození skály poškrábáním může dojít i při tvorbě umělých chytů, proto je také v omezeních uvedené, že je přísně zakázáno v těchto územích do skal zatloukat skoby a tvořit či upravovat stávající umělé chyty. K zachování pískovce v původním stavu také slouží vhodná volba obuvi.

Sami lezci si ale uvědomují vzácné vlastnosti pískovcových skal, zejména jejich křehkost a tato pravidla často přijímají bez výhrad. Najdou se však i takoví „lezci“, kteří se pouze ženou za vytyčeným cílem a svou bezohledností porušují tyto jedinečné skalní útvary. Mnohdy jsou jejich negativní důsledky již nenávratné, proto by mělo docházet k častějším kontrolám, které jsou v současné době velmi nedostačující.

4.4 Budování sportovních komplexů a jejich vliv na životní prostředí

Každá výstavba jakéhokoliv komplexu, ať už menšího či výrazně většího rozsahu, představuje pro krajinu jistý zásah, který může být následně doprovázen problémy, ať už ekologickými či sociálními. Je nutné tedy při zvažování výstavby sportovního komplexu promyslet důsledky těchto činů. Při uskutečňování takovýchto akcí musí být v první řadě opatrováno a chráněno přírodní bohatství a kulturní dědictví daného regionu.

4.4.1 Posuzování vlivu na životní prostředí

Z hlediska ochrany prostředí existují při výstavbách jisté postupy, které je nutné s ohledem na okolí dodržovat. Nejprve je tedy nutné určit stav prostředí a posoudit následný vliv výstavby sportovních zařízení a vliv sportovní události na krajinu. Dále je žádoucí stanovit cíle k ochraně prostředí a vybrat prostředky vhodné k dosažení těchto určených cílů.

Posouzením vlivu takovéto akce na životní prostředí se zabývá Environmental Impact Assessment, v českém překladu Vyhodnocování vlivů na životní prostředí, dále jen E. I. A. Jedná se o proces, který je zakotven v mnoha zákonech světa. Jako první byl tento proces využit ve Spojených státech amerických již v roce 1969. V dnešní době využívá tento proces i Česká republika a jeho konkrétní body jsou stanoveny v **zákoně č. 100/ 2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí.**

Proces E. I. A slouží k srovnávání vlivu projektu na jednotlivé složky přírody a umožňuje tak předpovědět souhrnný efekt projektu na prostředí. V dalším kroku přispívá k tomu, aby při výstavbě komplexu nebo realizaci sportovní události bylo vybráno optimální a nejšetrnější řešení s ohledem na okolí a případné negativní dopady byly co nejmenší. Při tomto posuzování se vychází z aktuálního stavu životního prostředí daného místa v době oznámení stavebního záměru.

Detailní projekt srovnání E. I. A je vypracováván pro každé místo zvlášť. Zpracovává všechny aspekty výstavby s prioritou minimalizace vlivu infrastruktury na okolní prostředí, neboť jakákoli sportovní událost a infrastruktura musí být v integraci s ochrannou politikou státu fungující na principu trvalé udržitelnosti. Region, ve kterém má určitá výstavba probíhat, musí být schopen akceptovat určené požadavky na ochranu životního prostředí tak, aby byly zachovány charakteristické rysy krajiny a nedocházelo k porušování krajinného rázu. K tomu, aby byly zohledněny všechny možné vlivy sportu na prostředí, může posloužit i graf, který je obsažen v příloze číslo 10.

4.4.1.1 Výstavba lyžařských areálů a životní prostředí

Zimní sporty, mezi něž řadíme také sjezdové lyžování, patří do skupiny aktivit, které mohou zapříčinit působení negativního vlivu na životní prostředí. V dnešní době se oblíbenost lyžování stále stupňuje, proto se snaží majitelé lyžařských areálů tyto komplexy rozšiřovat, což je přínosné zejména z ekonomického hlediska ve vidině většího finančního prospěchu.

Při nových výstavbách těchto komplexů musí lidé zodpovědní za tyto stavby vzít v úvahu právní předpisy, zejména však stavební zákon, či zákon o ochraně životního prostředí a neporušovat tak danou legislativu státu. Výstavba sportovních areálů, zejména většího rozsahu, představuje zásah do krajiny a její fáze by měly být co nejméně ohrožující pro ekosystém.

Již při přípravě na stavbu dochází k narušování krajiny, neboť po vybrání místa je potřeba území upravit pro potřebnou infrastrukturu. V důsledku potřeby vleků a jejich stanic, zasněžovacích systémů nebo případného ubytování dochází k nucenému odlesňování a narušení přírody, jak je vidět i v příloze číslo 11. Při výstavbě také stavitelé myslí na úpravu sjezdového terénu, a tak dochází k zarovnávaní ploch a svahů. V samotném závěru těchto úprav však může docházet k erozím.

Aby nedocházelo k přílišnému narušování životního prostředí, je nutno dodržovat jednotlivé fáze výstavby. Tedy stavět především v takovém ročním období, které bude co nejpříjemnější pro faunu, používat šetrnější pracovní stroje, pohybovat se pouze na plochách stavebních, nikoli mimo ně či instalovat bariéry zabraňující nadměrné hlučnosti.

Po otevření lyžařského areálu negativní vliv na prostředí graduje v důsledku náročnosti návštěvníků, kteří požadují kvalitní sněhovou pokrývku. O tu se však musí řádně pečovat. Tuto péči obstarávají technická zařízení, zejména rolby, které mohou při nadměrném používání okolní přírodě škodit nežádoucími emisemi či následným poškozováním horizontu. Měly by se tedy ve finální úpravě používat takové mechanismy, které nejméně ohrožují životní prostředí.

Lidé jsou nároční i ve velikosti sněhové pokrývky, proto jsou provozovatelé kvůli atraktivnosti nuceni při nedostatku sněhu tratě uměle zasněžovat. Zasněžovací systémy jsou v dnešní době mezi ochránci přírody velmi diskutabilním zařízením. Při jejich používání totiž produkují hluk, který plaší živočichy žijící v přilehlém okolí, ale také

spotřebovávají mnoho energie a vody. Velká spotřeba vody v horských střediscích pak může eliminovat zásoby vody v celém regionu. Složení sněhové pokrývky také příliš neodpovídá pravé přírodní sněhové pokrývce, a tudíž negativně působí na biodiverzitu, neboť může obsahovat různé chemické prostředky určené k její preparaci. Může se jednat například o salmiak, který slouží ke zpevnění sněhové pokrývky.

S velkým nárůstem součtu návštěvníků dochází i k větší produkci odpadu či hluku a je tedy nutné ze strany majitelů tento problém řešit, ať už dodáním více odpadkových košů, či pozastavením hudby vinoucí se z reproduktorů vystavených podél lanových drah, která návštěvníkům zpřijemňuje jejich požitky z lyžování.

Provozovatelé těchto areálů by tedy měli myslet i na okolní krajinu, nejen na finanční přínos a modernizovat tak spíše starší areály, aby byl dopad na životní prostředí co nejmenší, neboť ochránci životního prostředí také raději přijmou přestavbu starých lyžařských areálů než výstavbu nových a nebude tak docházet ke vzájemným sporům. V závěru ale však také záleží na samotných návštěvnících, jak se budou v areálu chovat, protože i oni mohou svým chováním životnímu prostředí ublížit.

4.4.1.2 Výstavba golfových hřišť a životní prostředí

Golf nepatří v České republice mezi nejrozšířenější sporty, ale jeho obliba každým rokem stoupá a stále více se stává oblíbenější i na amatérské úrovni. V budoucnu lze předpokládat stabilitu této obliby, či dokonce její významný růst. Tudíž je pochopitelné, že míst, kde lze tento sport provozovat, stále přibývá. Z ekonomického hlediska působí budoucí výstavby takovýchto populárních komplexů velmi příznivě, ale právě díky tomu může být také opomíjen ohled na životní prostředí.

Výstavba golfových hřišť ovlivňuje životní prostředí, neboť si v první řadě žádá velké prostorové nároky, které jako v případě výstavby lyžařských areálů následují terénní úpravy a výstavba potřebné infrastruktury, tedy výstavba provozních budov, kluboven a dalšího zařízení. Tyto výstavby však narušují samotné prostředí a krajinu, neboť je nutné povrch s vegetací upravit pro ideální herní podmínky. Dochází tedy k odstranění nežádoucích stromů a dřevin, k úpravě terénu či k navezení nového materiálu, který je třeba udržovat ve skvělém stavu hnojivy a chemickými prostředky, aby byl povrch co nejatraktivnější. Kvůli atraktivnosti jsou také na těchto územích používány pesticidy,

kteře zabraňují růstu nežádoucích rostlin a výskytu hmyzu. Tyto pesticidy však mohou mít negativní účinky nejen pro živočichy, ale také pro zdraví člověka.

S přibývající popularitou hřišť dochází k masové návštěvnosti. Někteří lidé jsou však neukázněni a mohou svou vlastní hlučnou přítomností plašit živočichy přilehlého okolí. Je tedy nutné, aby v golfových areálech byly stanoveny podmínky, které je nutné při návštěvě dodržovat. Podstatou golfových hřišť by měla zejména být interakce s přírodou, následovaná symbiózou mezi sportem, jeho aktéry a životním prostředím.

I přes mírně negativní hodnocení golfových hřišť ochránci životního prostředí, najdeme skupinky lidí, kteří naopak tyto výstavby podporují. Vhodným výběrem místa pro takovéto výstavby lze zlepšit estetickou hodnotu krajiny, jako je to také v případě rekultivace. V rámci rekultivace lze golfové hřiště postavit místo území tzv. brownfields. Brownfields, jež je anglickým slovem a volně se překládá jako hnědá pole, představuje území opuštěná a nevyužívaná. Takovéto místo je vyobrazeno v příloze číslo 12. V tomto případě je výstavba golfových areálů velkým přínosem, neboť je o území ve většině případů velmi dobře pečováno.

4.5 Dotazníkové šetření

Pro zjištění názorů široké veřejnosti, tedy toho, co si o problému ovlivňování životního prostředí sportem a sportovními aktivitami myslí samotní občané, byla zvolena metoda dotazníkového šetření.

Dotazník byl distribuován 70 respondentům různých věkových skupin, kteří na otázky a jednotlivá určení odpovídali písemnou formou. Dotazník byl konstruován tak, aby obsahoval nejen otázky uzavřené, tedy výběr z předepsaných variant, ale také otázky polouzavřené, které obsahovaly předepsané varianty odpovědí a možnost jedné volné odpovědi. Otázky a určení byly konstruovány na lehčím, velmi srozumitelném principu, neboť mezi 70 respondenty byla zahrnuta i věková skupina připadající na věkové rozmezí do 15 let, v tomto případě se konkrétně tohoto výzkumu zúčastnili studenti Gymnázia Jana Palacha Mělník. Ti zároveň velkou částí přispěli i k celkovému počtu věkové kategorie 15 až 30 let. V dotazníku byla zároveň zachována anonymita dotazovaných jedinců.

Dotazník byl strukturálně rozložen do sedmi příslušných sekcí dle jejich obsahového významu a následně v jednotném celku distribuován vzorku respondentů.

Vzorek zahrnoval všechny možné věkové kategorie tak, aby byl názor společnosti co nejširší, tudíž přesnější a doplňující tak svými daty tuto práci. Pro identifikaci dotazovaných byla do úvodu dotazníku zanesena rozlišovací kritéria, tedy určení týkající se věku a určení týkající se pohlaví. K rozluštění celkové odpovědi této práce, tedy toho, v jak velké míře sportovní aktivity či výstavby sportovních komplexů narušují a poškozují životní prostředí, je využito dotazů vztahujících se k tomuto tématu, aby toto zjištění co nejvíce dopomohlo k rozřešení dané problematiky.

4.5.1 Sekce dotazníku

- I. Obecné informace o respondentovi
- II. Sportovní založení respondenta
- III. Posouzení vlivu sportovních aktivit na životní prostředí
- IV. Sportování v CHKO a NP České republiky
- V. Osobní zkušenosti respondenta
- VI. Informovanost respondenta o problému narušování životního prostředí vlivem sportovních aktivit
- VII. Výstavba a rozšiřování sportovních komplexů v přírodě³⁹

4.5.2 Grafické vyhodnocení dotazníku

Návratnost dotazníků byla 100%. Výsledky byly vyhodnoceny pomocí statistických metod a následně zaneseny do výšečových a sloupcových grafů. Jednotlivé otázky byly ohodnoceny pomocí základních statistických charakteristik, kterými jsou četnosti. Četnosti absolutní udávají, kolikrát se určité hodnoty opakují a četnosti relativní udávají jednotlivá vyjádření převedená na procenta.⁴⁰ V grafech jsou tedy kromě jednotlivých legend s možnými odpověďmi uvedena nejen jednotlivá čísla, tedy kolik respondentů ze 70 dotazovaných odpovědělo určitým způsobem, ale také jejich procentuální výskyt.

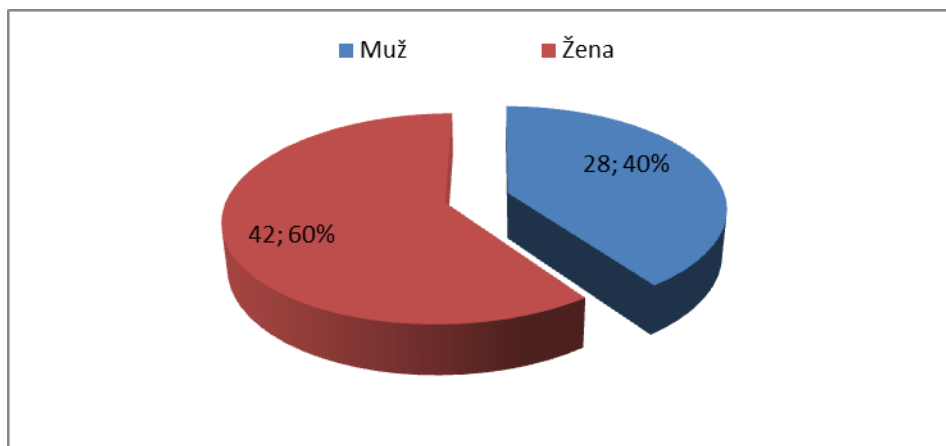
³⁹ Originální znění dotazníku je obsaženo v příloze číslo 14

⁴⁰ Výpočty četností vybraných otázek jsou obsaženy v příloze číslo 13

Do úvodu samotného dotazníku byla zanesena rozlišovací kritéria, patřící do první obsahové sekce dotazů, týkající se obecných informací o respondentovi pro jeho důkladné identifikování.

1. Určete Vaše pohlaví:

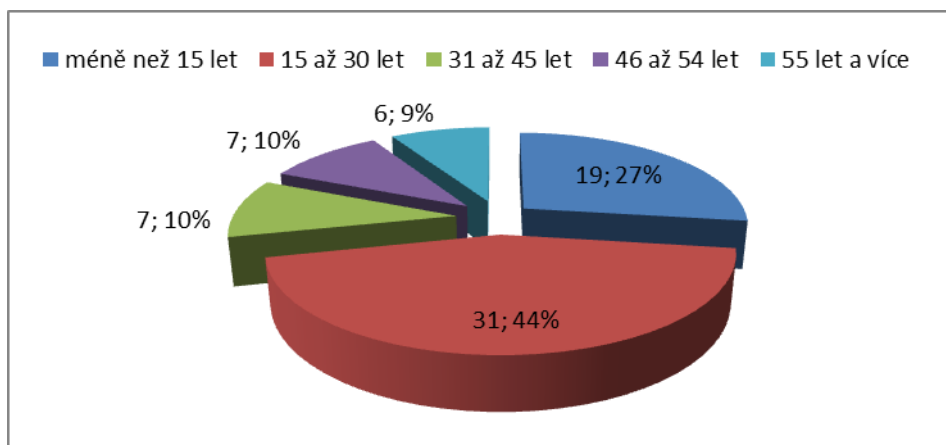
Graf 1: Pohlaví respondentů

Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

2. Určete Vaše věkové rozmezí:

Graf 2: Věková struktura respondentů

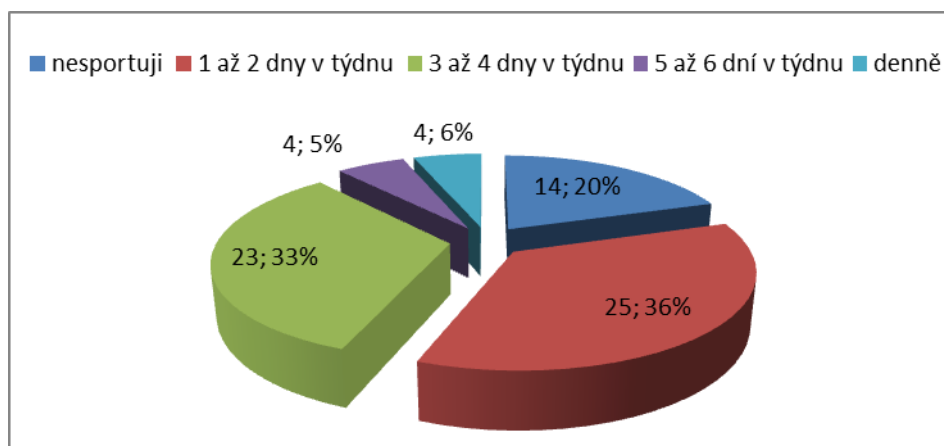
Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

Z těchto dvou grafů vyplývá, že se šetření zúčastnilo o 20% více žen nežli mužů. Největší věkovou skupinu ze zodpovězených představovali občané ve věku od 15 do 30 let, konkrétně bylo těchto odpovídajících 44 %. Toto největší zastoupení bylo dáno především tím, že se šetření zúčastnili studenti jak osmiletých, tak čtyřletých oborů Gymnázia Jana Palacha Mělník. Cílem tohoto průzkumu bylo co nejširší oslovení různých věkových kategorií, tudíž graf zahrnuje s 9% i věkovou skupinu 55 let a více.

Druhou obsahovou částí otázek bylo samotné sportovní založení dotazovaného jednotlivce. Tato část zahrnovala otázky, které zkoumaly, jak často odpovídající sportují, či zda vůbec sportují a jejich oblíbenost určitých typů a druhů sportů.

3. Jak často sportujete?

Graf 3: Týdenní sportování respondentů

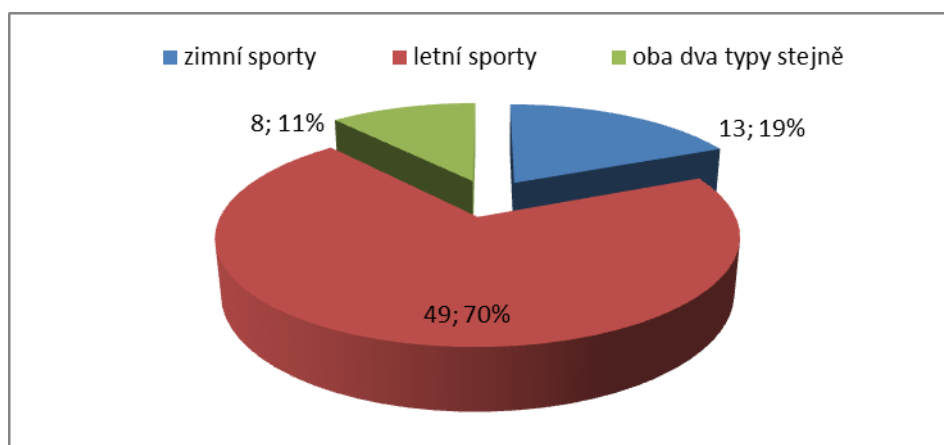

Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

Procenta třetího grafu jasně znázorňují to, že většina dotazovaných je sportovně založena, přesněji 36 % respondentů sportuje 1 až 2 dny v týdnu. Tato možnost byla tedy nejčastěji zodpovídanou kategorií. Našli se však i tací respondenti, kteří sportují denně, přesněji je to 6 % z celkového počtu, ale i tací, kteří nesportují vůbec, což představovalo 20 % odpovídajících. Je to však dáno také tím, že se dotazníkového šetření zúčastnili lidé starší věkové skupiny 55 let a více, kteří již nesportují, či lidé zdravotně a jinak znevýhodnění.

4. Jaké sporty máte nejraději?

Graf 4: Oblíbenost jednotlivých typů sportů

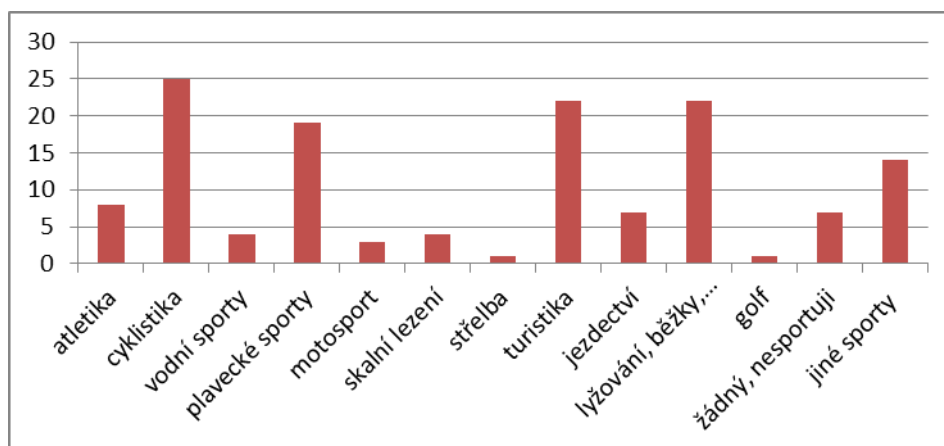

Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

Graf číslo 4 přináší výsledky oblíbenosti jednotlivých typů sportů, kde jasně zvítězily letní sporty se 70 % nad zimními sporty s 19 %. Někteří respondenti zvolili i možnost oblíbenosti obou dvou typů sportů stejně, konkrétně se zde jedná o 11 %.

5. Jaké sporty nejčastěji provozujete?

Graf 5: Oblíbenost jednotlivých druhů sportů

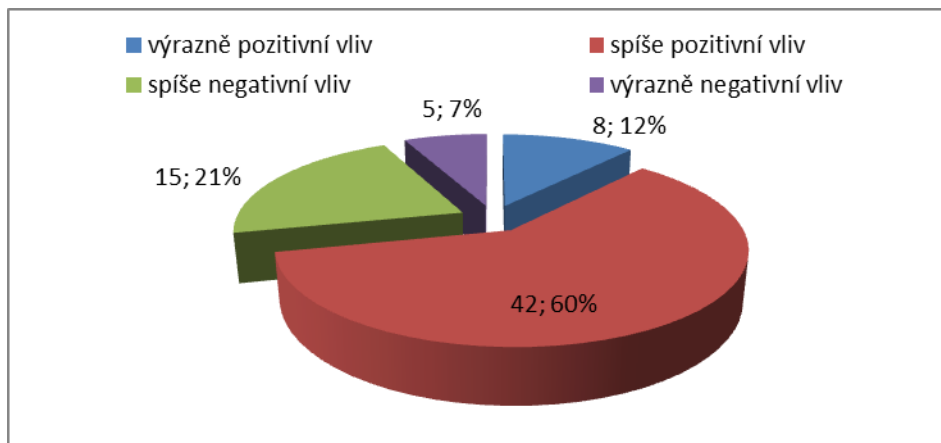
Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

Pokládané otázky se také zaměřovaly na nejčastěji provozované sporty dotazovaných. Zde byly výsledky vyrovnanější, neboť respondenti mohli označovat více odpovědí, maximálně však 3. Jako nejčastěji provozovaný sport byla vyhodnocena cyklistika, což souvisí i s velikou oblibou letních sportů, kam se tento druh sportu řadí. Dotazovaní také mohli označovat jiné jimi provozované sporty. V této škále odpovědí se nejvíce objevovaly sporty bojové, míčové či taneční, které ovšem mají zanedbatelný vliv na životní prostředí.

Třetí okruh otázek byl věnován posouzení vlivu sportovních aktivit na samotné životní prostředí.

6. Určete, jaký vliv dle Vašeho názoru mají Vámi vybírané sporty v předešlé otázce na životní prostředí:

Graf 6: Vliv vybíraných sportů na životní prostředí

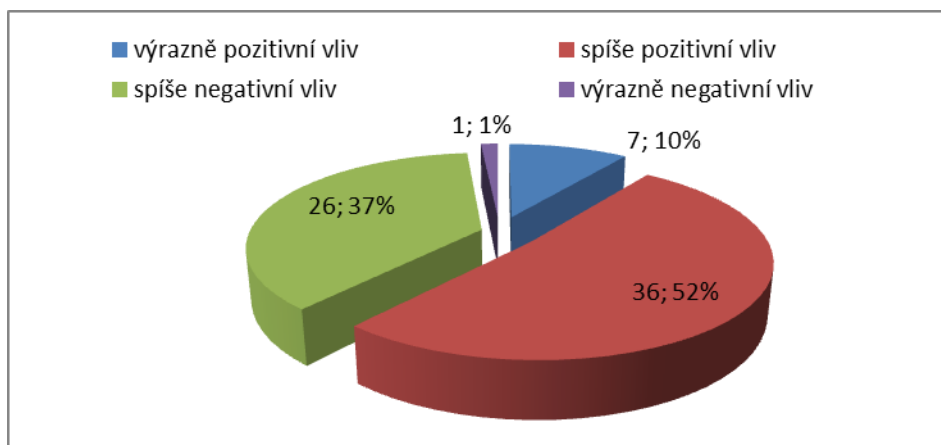

Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

Velká většina občanů zúčastněná na dotazníkovém šetření, přesněji se jedná o 60 %, uvedla, že jejich nejčastěji provozované sporty mají spíše pozitivní vliv na životní prostředí. Dotazovaní tedy nejsou přesvědčeni o tom, že by svým sportováním životní prostředí ohrožovali, avšak zřejmě si tím nejsou úplně jisti, neboť možnost odpovědi „výrazně pozitivní vliv“ zaškrtnulo pouze 12 %. V této otázce se odpovídání nezúčastnilo všech 70 respondentů, neboť byli vynecháni ti, co nespportují, tudíž na tuto otázku nemohli reálně a pravdivě odpovědět.

7. Určete, jaký vliv dle Vašeho názoru má sport obecně jako takový na životní prostředí:

Graf 7: Vliv sportu obecně na životní prostředí

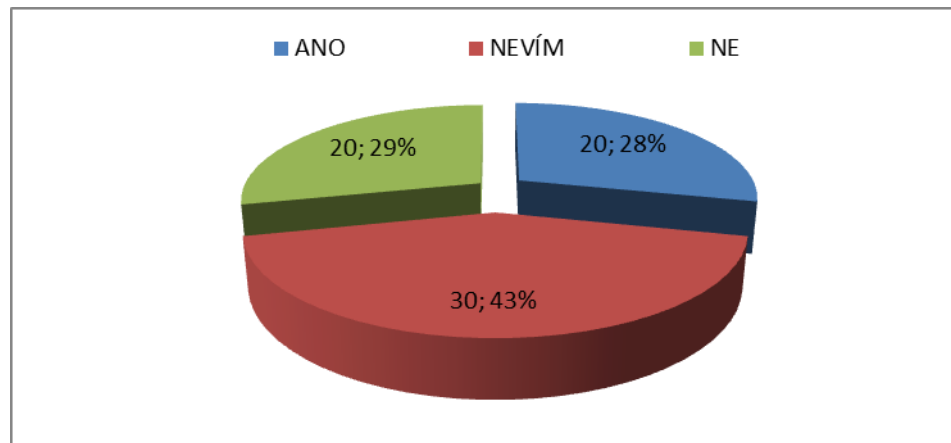

Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

V otázce číslo 7 byl zkoumán vliv sportu obecně, tedy vliv všech sportovních aktivit na samotné životní prostředí, bez ohledu na jejich oblíbenost či osobní vztahy. Jak vyplývá z grafického znázornění, více než polovina respondentů si myslí, že sport působí na životní prostředí spíše pozitivně. Tuto možnost zvolilo 52 %, což v tomto případě představovalo 36 dotazovaných z celkového počtu 70. Možnost, že sport má spíše negativní vliv na životní prostředí byla zvolena 37 % dotazovaných. Možnost „výrazně pozitivní vliv“ zvolilo 10 % účastníků a možnost „výrazně negativní vliv“ zvolil pouze 1 účastník dotazníkového šetření.

8. Zakázali byste nějaký sport ve snaze více chránit životní prostředí?

Graf 8: Zákaz některého sportu ve snaze více chránit životní prostředí

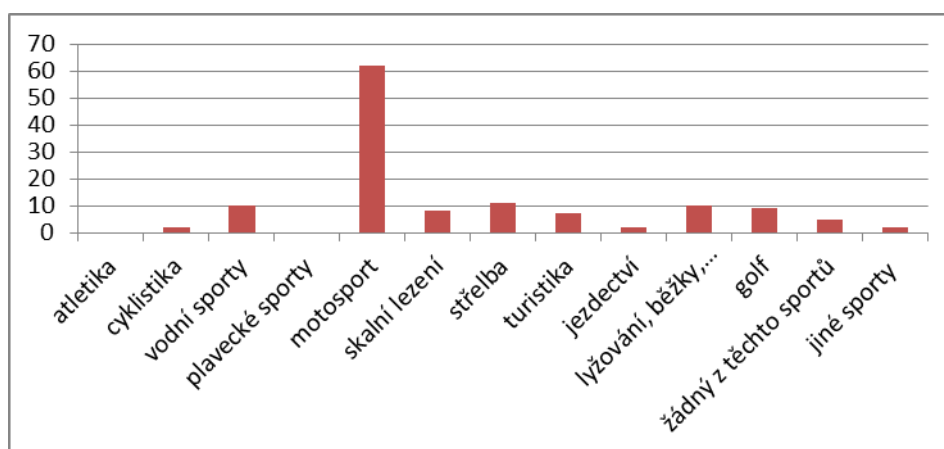

Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

Jedna z otázek směřovala i k zákazu některého sportu ve snaze více chránit životní prostředí. Pouze 20 respondentů si bylo jisto tím, že by zakázali některý sport právě za tímto účelem. Jako doplňující odpověď, který sport by příkladně zakázali nejčastěji označovali motosport, který svými exhalacemi a hlučnými motory ohrožuje přírodu. Největší součet odpovědí na tuto otázku představovala se svými 43 % možnost „NEVÍM“, kdy si dotazující nebyli jisti, zda by tyto zákazy byly spravedlivé a 29 % bylo přesvědčeno o tom, že by se žádné ze sportovních odvětví zakazovat nemělo.

9. Který ze sportů dle Vašeho uvážení ohrožuje životní prostředí nejvíce?

Graf 9: Výběr sportu, který nejvíce ohrožuje životní prostředí

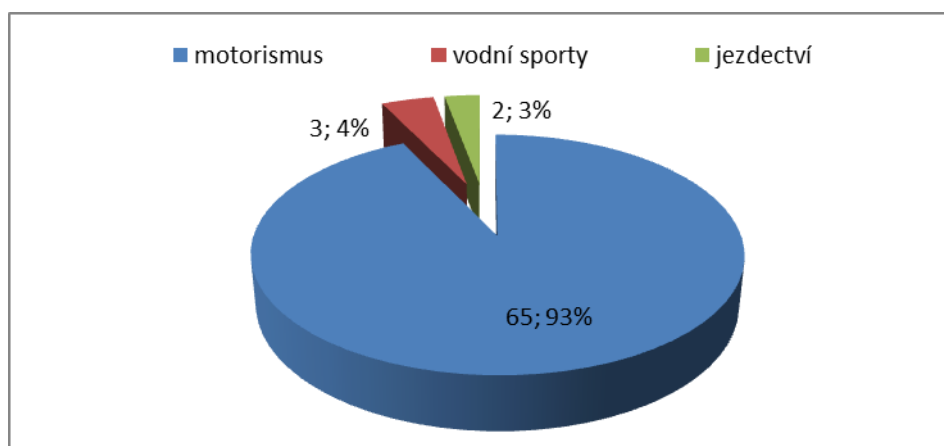

Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

V otázce číslo 9 byla zkoumána, dle uvážení dotazovaných, sportovní aktivita, která ohrožuje životní prostředí nejvíce. Dotazovaní zde nebrali v úvahu své osobní vztahy k jednotlivým druhům sportů a mohli zaškrtnout maximálně 3 odpovědi. Za nejvíce ohrožující sport lze, dle jejich zvolených možností, určit motosport, který byl označen celkem třiašedesátkrát. Někteří respondenti si také myslí, že žádných z těchto sportů neohrožuje životní prostředí, konkrétně byla tato možnost zvolena sedmkrát a někteří jako svou volbu uvedli jiné sporty. Jako příklad byl uváděn fotbal, který zapříčiňuje špatnou kvalitu travního porostu.

10. Který z uvedených sportů dle Vašeho uvážení ohrožuje životní prostředí více?

Graf 10: Výběr sportu, který ohrožuje životní prostředí více

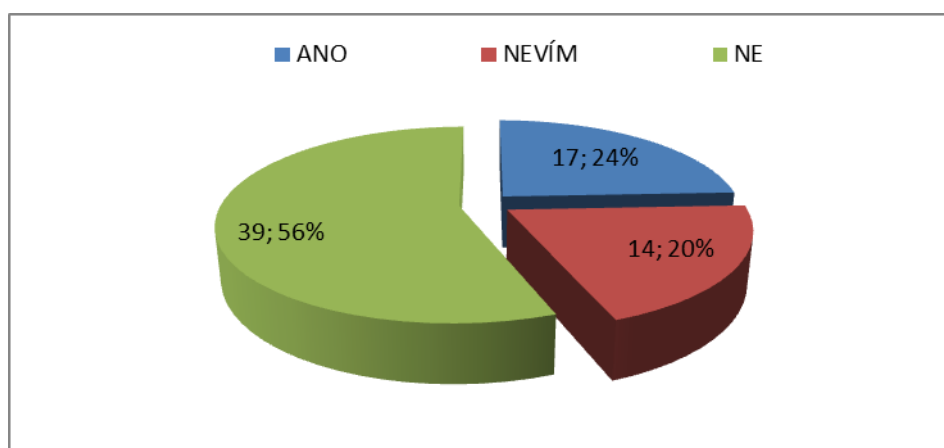
Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

K tomu, aby bylo dosaženo komplexní odpovědi vázající se k této práci a k jejím jednotlivým částím, byla na konci tohoto okruhu položena otázka zkoumající, který ze tří sportů ohrožuje životní prostředí více. O těchto třech sportech je již tematicky zmiňováno v této práci. Jako nejvíce ohrožující sport byl vyhodnocen motorismus. Takto zodpovědělo 65 z celkového počtu 70 dotazovaných, což ve výsledku představuje 93 %.

Čtvrtý tematický okruh otázek byl věnován sportování v NP a v CHKO České republiky, kde byla na úvod položena otázka ohledně znalostí o těchto chráněných územích, dále pak otázky týkající se sportování v těchto či velmi podobných oblastech.

11. Znáte většinu CHKO a všechny NP vyskytující se na území České republiky?

Graf 11: Znalost všech NP a většiny CHKO na území České republiky

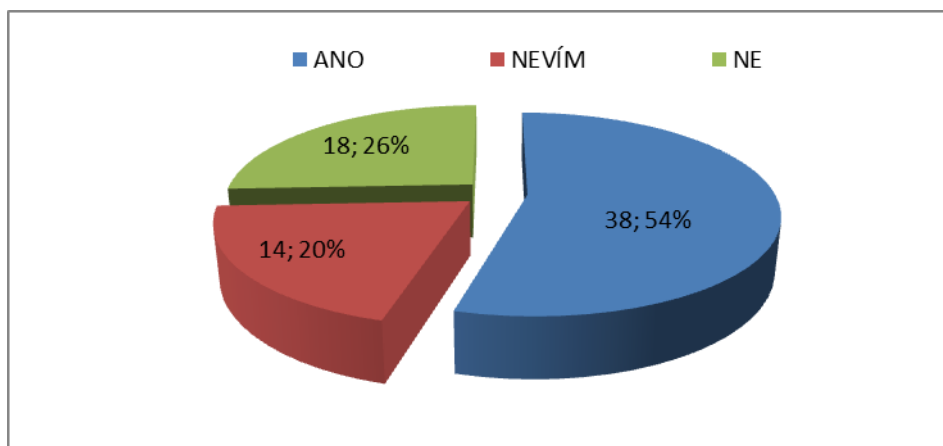

Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

Z grafu číslo 11, který znázorňuje vyhodnocené odpovědi respondentů ohledně jejich znalostí o NP a CHKO, evidentně vyplývá, že tito jedinci neznají všechny NP a alespoň většinu CHKO České republiky. Konkrétně to zde udávají procenta, tedy 56 % tuto neznalost přiznalo a pouhých 24 % si bylo jisto tím, že o těchto chráněných územích ví. Zbýlých 20 % se k této otázce vyjádřilo neurčitě.

12. Jste dostatečně informováni o tom, co je v CHKO a NP dovoleno a co zakázáno?

Graf 12: Informovanost o tom co je v NP a CHKO dovoleno, zakázáno

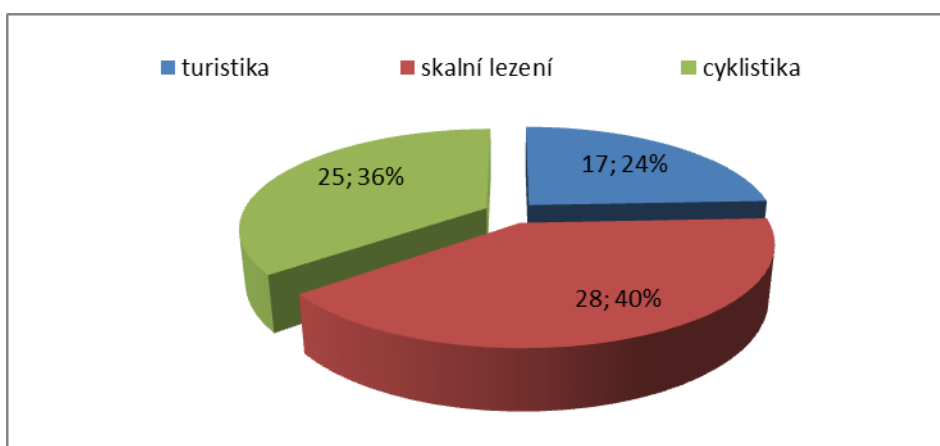

Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

Další otázka byla zaměřena na informovanost respondentů ohledně toho, zda jsou dostatečně obeznámeni o pravidlech a omezeních panujících v těchto územích. Výsledek nebyl nikterak překvapující, neboť většina, tedy 54 % zřejmě ví, jak se má v chráněných oblastech chovat, co je zde dovoleno či zakázáno. Zbylých 46 % buď toto neví, nebo přiznalo své nevědomosti ohledně těchto krajin.

13. Která ze sportovních aktivit provozovaná ve zvláště chráněných územích (NP, CHKO), dle Vašeho uvážení ohrožuje životní prostředí nejvíce?

Graf 13: Sportovní aktivita provozovaná v NP a CHKO, která ohrožuje životní prostředí nejvíce

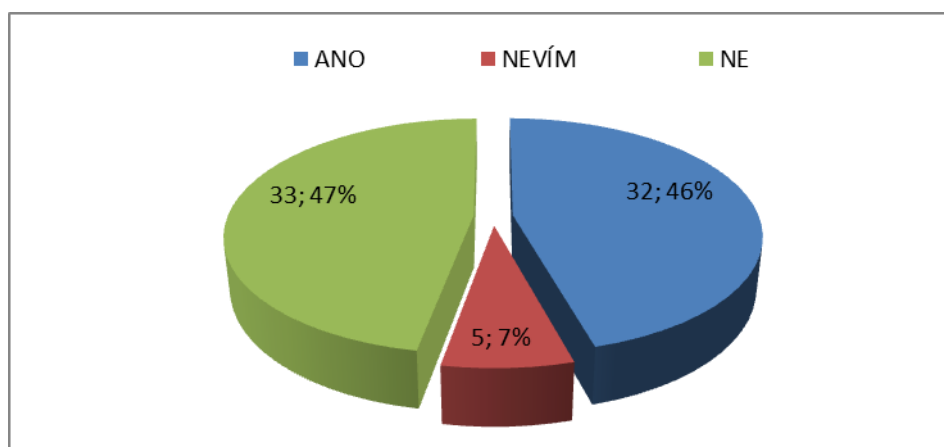
Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

Otázka číslo 13, ze sekce čtvrté, se tematicky nejvíce vázala k této práci, neboť v ní byly zmiňované problematiky turistiky, skalního lezení a cyklistiky provozovaných ve vybraných zvláště chráněných územích České republiky. Největší část dotazovaných, tedy 40 % uvedlo, že nejnebezpečnějším sportem pro tato území je skalní lezení, neboť sportovce svádí k používání nedovolených a životní prostředí ohrožujících technik či příslušenství. Druhým nejnebezpečnějším sportem je dle dotazovaných s 36 % cyklistika a nejmenší hrozbu dle jejich mínění představuje turistika. Jako možnost odpovědi mohli dotazovaní zvolit také volbu volné odpovědi. Nikdo však tuto možnost nevyužil, tudíž nebyla do dotazníkového vyhodnocení zařazena.

Otázky číslo 14,15 a 16 byly položeny tak, aby nalézaly odpověď na osobní zkušenosti sportovců v souvislosti se sportováním ve zvláště chráněných územích, mezi něž patří NP a CHKO České republiky. Jedna z položených otázek také zkoumala jejich osobní zkušenosti s narušením životního prostředí vlivem sportovních aktivit ve volné přírodě, tedy v lesích.

14. Provozovali jste někdy nějakou sportovní aktivitu ve zvláště chráněných územích (NP, CHKO) České republiky?

Graf 14: Sportování v NP a CHKO České republiky

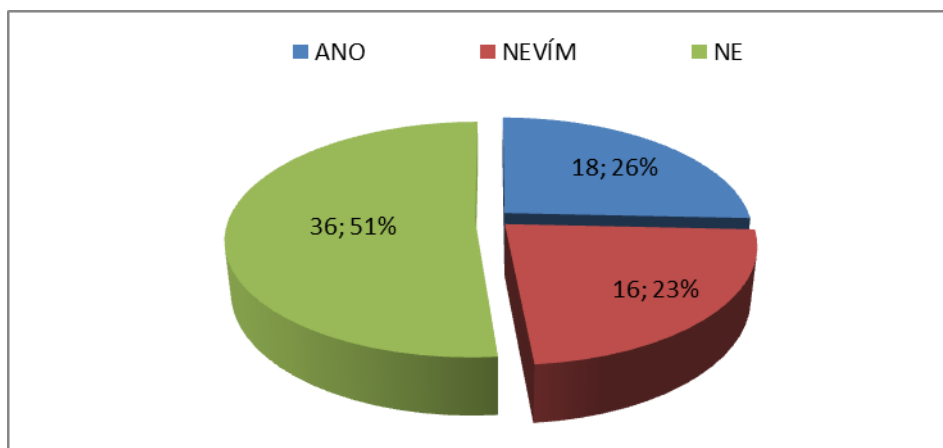

Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

Znázorněný graf číslo 14, sčítá odpovědi na otázku, zda mají jednotliví respondenti vlastní zkušenosti s provozováním sportovních aktivit v oblastech chráněných území. Odpovědi byly vyrovnané, neboť 46 % zvolilo možnost „ANO“ a 47 % zvolilo možnost „NE“. Zbýlých 7 % si nebylo jisto. V případě kladné odpovědi měli dotazovaní uvést svůj příklad z vlastní zkušenosti. Nejvíce uváděli turistiku či cyklistiku.

15. Setkali jste se někdy přímo s případem narušení životního prostředí vlivem sportovních aktivit ve zvláště chráněných územích (NP, CHKO) České republiky?

Graf 15: Setkání s případem narušení životního prostředí vlivem sportovních aktivit v NP a CHKO

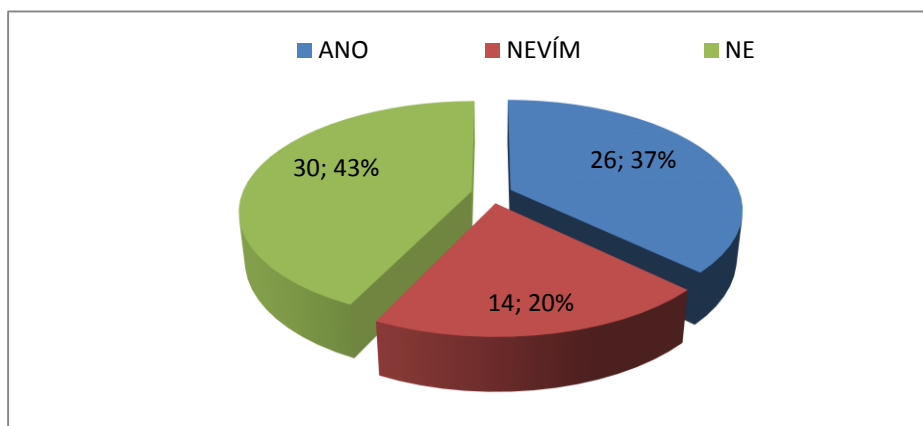

Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

Následující graf uvádí vyhodnocené četnosti, které odpovídají na otázku, zda se někdy dotazovaní přímo setkali s případem narušení životního prostředí vlivem sportování v chráněných územích, kde 26 % respondentů uvedlo, že se s takovým případem setkalo. Jako příklad nejčastěji uváděli odhazování odpadků při sportování, hlučnost či ježdění mimo vyhrazená místa. Nejvíce zodpovídanou kategorií byla v tomto případě s 51 % odpověď „NE“. Dotazovaní nemají takovéto negativní zkušenosti. Zbýlých 23 % odpovědělo neurčitě.

16. Setkali jste se někdy přímo s případem narušení životního prostředí vlivem sportovních aktivit ve volné přírodě (v lesích)?

Graf 16: Setkání s případem narušení životního prostředí vlivem sportovních aktivit ve volné přírodě

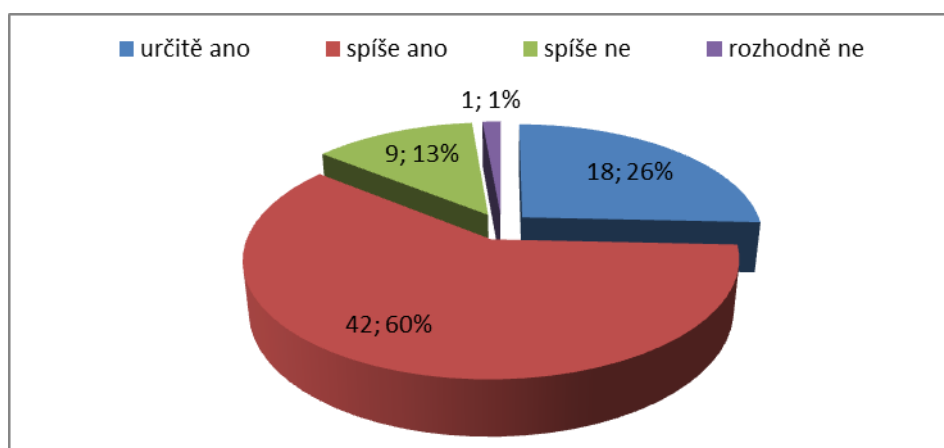
Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

Následující otázka směřovala ke zkoumání osobních zkušeností respondentů, získaných při provozování sportů ve volné přírodě v souvislosti s narušením životního prostředí. Poměrně malá část respondentů, konkrétně 37 %, odpověděla, že se setkala s narušením tohoto prostředí vlivem sportu. Příklad byl téměř totožný s předešlou odpovědí, tedy odhazování odpadků při sportování, hluchost, ježdění mimo vyhrazená místa a navíc ježdění motorovými stroji skrz lesy. Rozhodující část procent opět zaujímala odpověď „NE“, konkrétně se jedná o 43 %.

Předposlední okruh otázek představoval takové, jež zkoumaly informovanost společnosti o problému narušování životního prostředí vlivem sportovních aktivit.

17. Myslíte si, že jste dostatečně informováni o tom, jak se šetrně chovat k životnímu prostředí při provozování sportovních aktivit?

Graf 17: Informovanost o tom, jak se šetrně chovat k životnímu prostředí při provozování sportovních aktivit

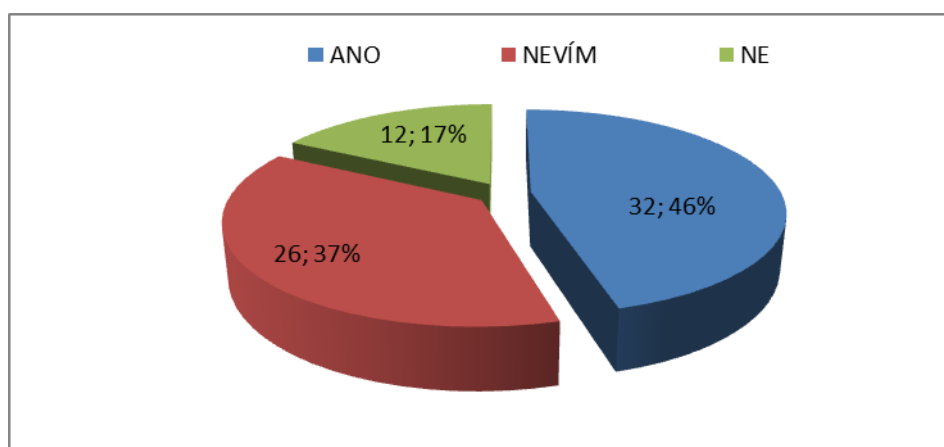

Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

První z grafů, vázajících se k této sekci otázek, znázorňuje odpovědi na dotaz týkající se informovanosti a znalosti respondentů o tom, jak se šetrně chovat k životnímu prostředí. Odpovědi „určitě ano“ a „spíše ano“ zde celkem sčítají 86 %. Největší post zde zaujímá odpověď „spíše ano“ se 60 % a z tohoto tedy plyne spíše jistota jedinců, tedy jistota toho, že vědí, jak se šetrně chovat k životnímu prostředí, neboť pouze 14 % dotazovaných uvedlo negativní škálu možností.

18. Znáte nějaké organizace, které se zabývají ochranou životního prostředí?

Graf 18: Znalosti organizací zabývajících se ochranou životního prostředí

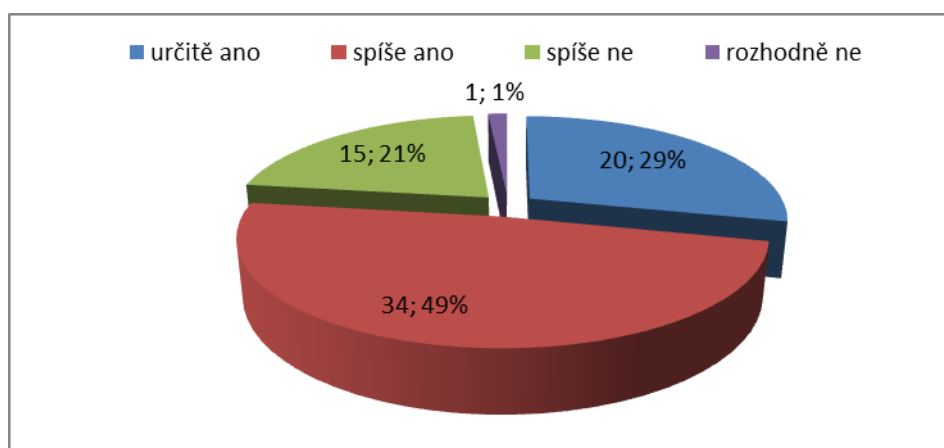

Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

Vyhodnocené odpovědi na další otázku nebyly tak jednoznačné, mnohdy až maličko zarážející, neboť pouhých 46 % z vzorku dotazovaných znalo alespoň jednu organizaci zabývajících se ochranou životního prostředí. Jako příklad byla nejčastěji uváděna ta nejnámější a to nezávislá organizace Greenpeace, či různé správy zvláště chráněných území. Dalších 37 % neznalo žádnou takovouto organizaci a zbylých 17 % si nebylo jisto, tudíž o žádné takové organizaci zřejmě neví.

19. Myslíte si, že by mělo vznikat více hnutí na podporu životního prostředí?

Graf 19: Vznik více hnutí na podporu životního prostředí

Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

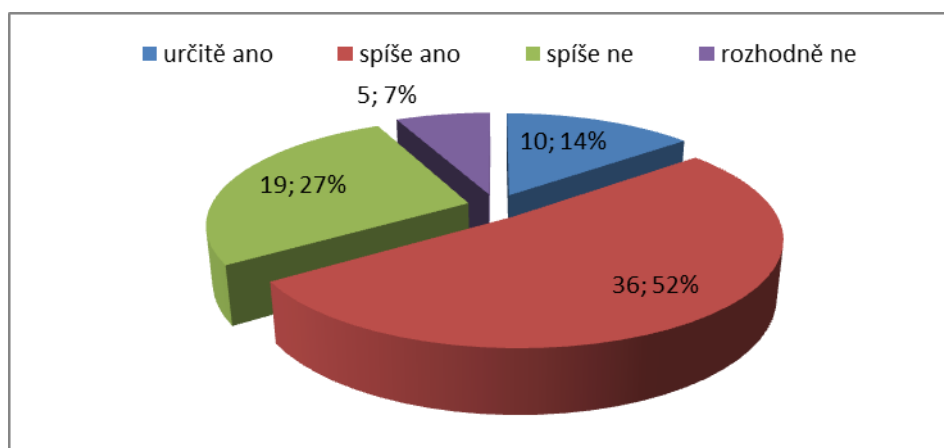
S předešlou otázkou souvisí i následující graf, který uvádí reakce na otázku, zda by mělo vznikat více hnutí na podporu životního prostředí, kde se respondenti snaží zřejmě napravit své nevědomosti ohledně neznalosti organizací zřízených za účelem ochrany

životního prostředí. Možnost „určitě ano“ uvedlo 29 % a možnost „spíše ano“ uvedlo 49 %. Skromných 21 % označilo možnost „spíše ne“ a zřejmě si myslí, že je těchto organizací dostatek. Pouhý jeden respondent uvedl jako možnost „rozhodně ne“, byl přesvědčen o dostatečnosti takovýchto organizací.

Poslední okruh dotazů, jenž zahrnoval otázky číslo 20, 21, 22 a 23, se zaměřoval na výstavbu a rozšiřování sportovních komplexů v přírodě.

20. Myslíte si, že výstavby sportovních komplexů jsou nebezpečné pro přírodu?

Graf 20: Ohrožení životního prostředí výstavbou sportovních komplexů

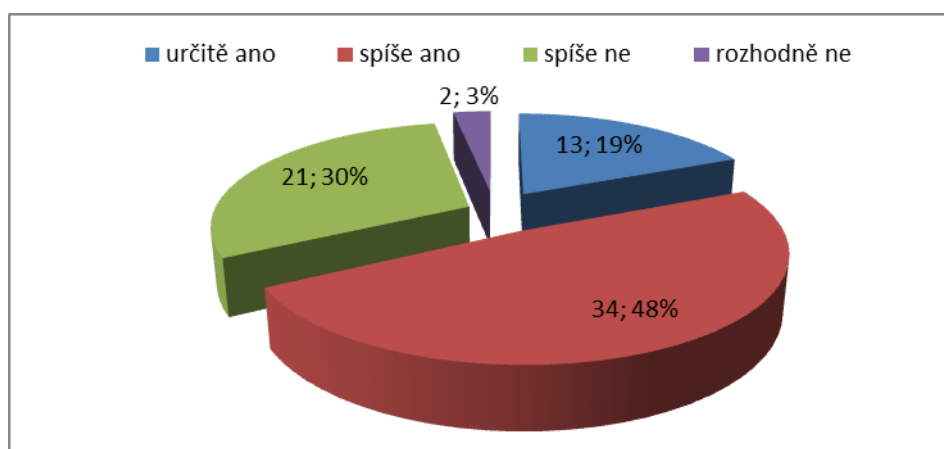

Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

Na otázku, zda jsou výstavby sportovních komplexů nebezpečné pro životní prostředí, zvolila většina dotazovaných možnosti kladných odpovědí. Konkrétně se jednalo o 66 %, kdy větší část z těchto procent zaujímala možnost „spíše ano“, tedy 52 %. Jako příklad možné hrozby dotazovaní nejčastěji uváděli plašení živočichů stavebními stroji, odpad ze staveb či kácení lesních porostů v důsledku získání rozlehlejší plochy. Možnost „spíše ne“ zvolilo 27 % jedinců a razantní možnost „určitě ne“ pouhých 7 % jedinců.

21. Myslíte si, že výstavba či rozšiřování těchto komplexů vizuálně ničí krajinu?

Graf 21: Ničení vzhledu krajiny výstavbami či rozšiřováním sportovních komplexů

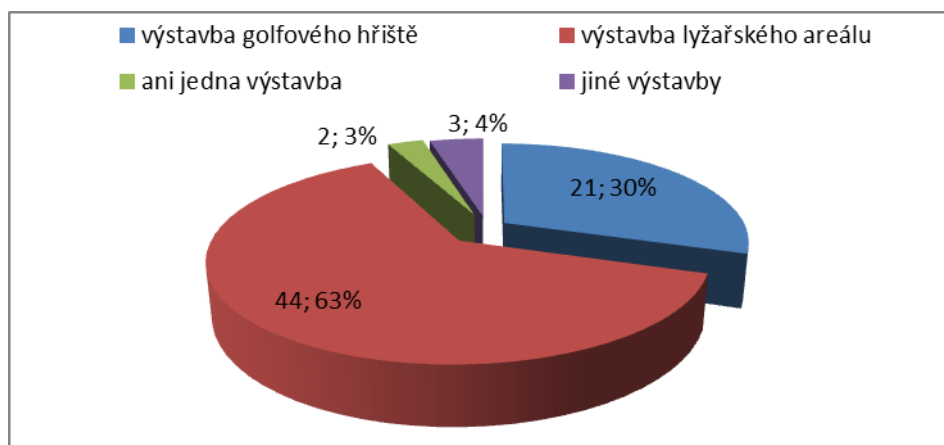

Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

Jedna z otázek také směřovala k možné změně vzhledu krajiny v důsledku výstavby. Opět byly nejčastějšími volbami odpovědí možnosti „určitě ano“ či „spíše ano“, konkrétně se jednalo o 67 %, z toho možnost „spíše ano“ zvolilo 48 % respondentů.

22. Jaké ze sportovišť, dle Vašeho názoru, při své výstavbě ohrožuje nejvíce životní prostředí a přírodu?

Graf 22: Sportoviště, které ohrožuje životní prostředí nejvíce

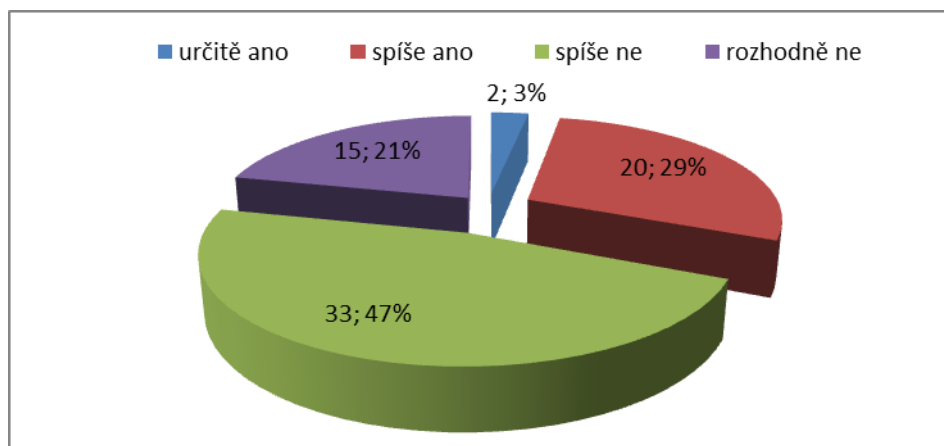
Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

Otázka číslo 22 se opět tematicky vázala k obsahu této práce a zkoumala, jaké ze sportovišť při své výstavbě či při svém rozšiřování ohrožuje životní prostředí nejvíce. Jako nejnebezpečnější výstavba byla vyhodnocena výstavba lyžařského areálu. Tato možnost byla označena 44 respondenty, což ve výsledku představovalo 63 %. Výstavba golfového hřiště byla označena 30 % jedinců a po 3 % a 4 % byly označeny možnosti

„ani jedna výstavba“ a „jiné výstavby“. Jako příklady jiných ohrožujících komplexů byly označovány zejména motokrosová tratě.

23. Myslíte si, že je k přírodě šetrnější budování a rozšiřování sportovních komplexů oproti provozování sportů ve volné přírodě?

Graf 23: Šetrnost budování či rozšiřování sportovních komplexů místo sportování ve volné přírodě

Zdroj grafu: Vlastní tvorba a zpracování

Poslední otázka byla zaměřena na to, zda je k přírodě šetrnější budování sportovních komplexů oproti sportování ve volné přírodě, kde 47 % zvolilo „možnost spíše ne“. Odpovědi „spíše ano“ a „rozhodně ne“ byly téměř ve stejném poměru, avšak mírně přesahovaly procenta možnosti „spíše ano“, jednalo se o 29 %.

5 Zhodnocení výsledků

Dle zodpovězených otázek, rozdělených do několika příslušných obsahových okruhů je dospěno k několika názorům. Co se týká sportovního zaměření lidí, je více než nadprůměrné, neboť i když bylo do dotazníkového šetření prizváno i několik jednotlivců, kteří nejsou mezi věkovými skupinami, pro něž je sportování běžnou záležitostí a tudíž nesportují, nebo jim sportování zdravotní, jakýkoliv jiný stav či obliba nedovolí, stále přesahují ve velké míře sportovci nad nesportovci.

Jednotlivá oblíbenost typů a druhů sportů pak záleží na každém jednotlivci. Ti si však myslí, že jejich oblíbené a často provozované sporty spíše nemají negativní vlivy na životní prostředí. Zde se však musí brát ohled na to, že je pro tyto respondenty těžké přiznat, že právě jejich sportování by mohlo ohrožovat tento na poškození velmi citlivý systém. Co se týká sportování obecně a jeho vlivu na životní prostředí, není už tak jednoznačně dáno, že zde není žádné negativní působení a lidé si tak uvědomují, že ne všechny sporty jsou v souladu s ochranou prostředí.

Jedna z mnoha otázek směřovala i k možnému zákazu některého ze sportů ve snaze více chránit životní prostředí. Tím si však většina odpovídajících nebyla jistá, či by takovýto zákaz nepodstupovala. Tento fakt je dán i tím, že by byl tento krok vůči této sportovní aktivitě příliš nespravedlivý. V samotné práci také nebyl žádný druh sportu shledán jako extrémně ohrožující životní prostředí. Existuje takový sport, který se na něm větší mírou negativně podílí, zde se může jednat o motosport, jenž byl i v samotné praktické části práce zařazen mezi vybrané sportovní aktivity s největším potenciálním negativním vlivem na životní prostředí. Při dodržování konkrétní legislativy a za přispění vhodného chování sportovců, v tomto případě motoristů dodržujících různorodá ekologická pravidla, kterými se snaží tento narušující dopad zmírnit, nemusí být toto působení přímo ohrožující a nemusí mít přímo poškozující charakter.

Co se týká znalostí o národních parcích a chráněných krajinných oblastech České republiky, je nutno zmínit to, že u lidí panuje spíše neznalost o těchto vybraných zvláště chráněných územích. Na druhou stranu, ale zřejmě ví, co se v těchto místech smí a nesmí, nebo alespoň ví o základních zde panujících pravidlech a omezeních. Někteří se totiž přímo setkali s případy narušení či ohrožení životního prostředí v těchto územích. Jsou si

tedy vědomi toho, co není pro přírodu příznivé a jako nejnebezpečnější sportovní aktivitu provozovanou na těchto místech tak vyhodnotili skalní lezení. Podpořili tak i tvrzení, že skalní lezení při používání nesprávných technik a příslušenství může být případným na přírodu negativně působícím faktorem. To, že lidé mají určité neznalosti o národních parcích a chráněných krajinných oblastech vyskytujících se na území České republiky, není až tak podstatné, důležité pro přírodu je to, že ví alespoň o základních pravidlech, jak se k životnímu prostředí chovat, jak k němu přistupovat a sami registrují neohleduplnost některých jedinců. Do budoucna se jistě těchto rušících elementů sami vyvarují.

Otázky směřovaly i k informovanosti o znalostech ohledně existence organizací zřízených za účelem ochrany životního prostředí. Ovšem ani polovina dotazovaných o žádné nevěděla a proto si respondenti myslí, zřejmě i pro jejich lepší budoucí informovanost o této problematice, že by mělo takovýchto hnutí vznikat více.

Z vyhodnocených grafů jasně vyplývá, že výstavby sportovních komplexů mohou být nebezpečné pro životní prostředí. Řadí se tak mezi potenciální narušující prvky vizuálního vzhledu krajiny. Respondenty byly v tomto ohledu nejvíce označovány lyžařské areály, čímž potvrdili tvrzení, že lyžařské areály jsou pro prostředí více ohrožujícím prvkem nežli golfové hřiště, která mohou sloužit také ke kultivaci krajiny pomocí brownfields. Dotazovaní si také myslí, že sportování ve volné přírodě je spíše příznivější pro životní prostředí nežli výstavby a rozšiřování sportovních komplexů, neboť při zachování určité úcty k tomuto propojenému systému, respektování přírodního bohatství a při dodržování konkrétních předpisů, představuje sportování ve volné přírodě lepší přístup sportu k ekologii životního prostředí.

6 Závěr

Předmětem práce bylo v části teoretické především rozebrání legislativních předpisů, vztahujících se k dané problematice. Hlavní zdrojem informací práce byl v první řadě ústavní zákon, tedy Listina základních práv a svobod, zahrnující základní práva člověka, ve kterém je zakotveno i právo každého na příznivé životní prostředí. Dále práce vychází ze zákona o životním prostředí a jeho jednotlivých složek, tedy z lesního zákona, zákona o ochraně ovzduší a vod či ze zákona o ochraně přírody a krajiny. Samozřejmě nebylo opomenuto téma výstaveb sportovních komplexů, jako možných narušitelů životního prostředí, jejichž pravidla regulují předpisy týkající se územního plánování a stavebního řádu, či posuzování vlivů na životní prostředí. Na základě těchto zákonů byla provedena analýza problematiky související s provozováním sportovních aktivit v přírodě. Část praktická se zabývala konkrétními vybranými sportovními aktivitami, jako potenciálními narušiteli jednotlivých složek životního prostředí. Na vybrané sportovní aktivity byla aplikována konkrétní legislativa, jež byla zpracována v teoretické části práce. Práce tedy nalézala odpověď, na otázku v jak velké míře sportovní aktivity či výstavby sportovních komplexů narušují a poškozují komplexní systém životního prostředí, které sportovní aktivity jsou ty významné či skutečně ohrožující a jakou úlohu má v této problematice daná legislativa.

Práce stanovila, s přispěním výsledků z dotazníkového šetření, že existuje takový sport, který by se mohl prezentovat jako možný prvek narušující životního prostředí. Konkrétně tak byl označen motosport, který i jako možnost nejvíce ohrožujícího sportu zvolilo 65 respondentů z celkového počtu 70, což ve výsledku představuje 93% odpovídajících. Motosport je k prostředí nebezpečný především ve své ilegální formě, kdy jeho realizátoři jezdí do zakázaných míst v lesích, čímž mohou výrazně porušit mnohaletý kořenový systém stromů, plašit svou hlučností živočichy a poškozovat lesy exhalacemi. Ve výsledném efektu dochází k odumírání lesů, neboť ty působí jako exhalační filtry. Do kategorie možných narušitelů však neřadíme pouze motokros, ale i další sporty, například jezdectví či vodní sporty, jejichž ohrožení vůči životnímu prostředí nebylo vyhodnoceno jako závažné. Sportovní aktivity mohou být provozované i ve zvláště chráněných územích, a v tomto ohledu bylo jako potenciální hrozba označeno skalní lezení a toto tvrzení bylo podpořeno i 40% respondentů. Skalní lezení může zapříčinit zhoršení

stavu životního prostředí zejména při neznalosti pravidel, při použití neadekvátních pomůcek a příslušenství.

Bylo také shledáno, že životní prostředí je potenciálně ohroženo i při výstavbách sportovních komplexů neboť právě tyto komplexy mohou ohrozit jeho důležité složky. Zejména se však jedná o lyžařské areály, jejichž volbu označilo 63% dotazovaných jedinců. Proto je tedy nutné přísnými pravidly posuzovat vlivy na životní prostředí s úmyslem tato rizika regulovat tak, aby bylo při výstavbách sportovišť dospěno k optimálnímu řešení vzhledem k ekologii prostředí. K tomu, aby k výše zmíněným situacím nedocházelo, slouží v této problematice konkrétní, srozumitelná legislativa, která plní dostatečně svou funkci hájení zájmů přírody a prostředí. Dle mínění dotazovaných však chybí více osvěty na podporu životního prostředí. Mělo by tedy vznikat více organizací, aby byla společnost o těchto problémech důkladně informována a motivována k budoucí ochraně tohoto životně důležitého systému.

Ve výsledném efektu práce potvrdila hypotézu, že sportovní aktivity nejsou v rozporu se společenskou snahou chránit životní prostředí. Je však třeba v tomto ohledu vytvoření určité sounáležitosti člověka s přírodou. Sladění cílů společnosti při vykonávání volnočasových aktivit, které slouží k relaxaci, s prostředím tak, aby byly zachovány jeho přirozené vlastnosti. Statistiky Ministerstva životního prostředí České republiky z roku 2012 ve svých statích uvádějí, že stav životního prostředí se mírně zlepšuje, vše se však děje na úkor státní a regionální ekonomiky, jež musí hradit vynakládání značných prostředků za škody ze znehodnocování životního prostředí a financovat jeho ochranu. Vždyť totiž i příroda uspokojuje různorodé potřeby a lze tak o jejích složkách mluvit jako o přírodních statcích či službách nezbytných k životu. Je třeba si uvědomit, že tento citlivý systém není bezedný zdroj surovin, že přírodní zdroje nejsou nevyčerpatelné, proto k nim nelze přistupovat kořistnický či bezohledně, ale je nutné podílet se na jejich obnově.

Nejvýznamnější součástí životního prostředí, bez nichž by nemohl existovat život na Zemi, tedy voda, vzduch či lesy produkující kyslík při procesu fotosyntézy, patří k základním životním potřebám lidské populace. Kvalitní zajištění základních životních potřeb lidské populace potom přispívá k jejímu pocitu štěstí. Primárním cílem společnosti by tedy mělo být zachování příznivého stavu životního prostředí na základě eliminace antropogenního znečištění.

Každý jedinec, by si měl uvědomit nezbytnost tohoto přírodního cyklu, jenž nemá z přirozeného hlediska vytvořenou svou samočisticí funkci a měl by k němu vyjádřit respekt tím, že bude dodržovat státem vynutitelnou legislativu a řídit se jí v praxi. Jen v tomto případě bude harmonický soulad mezi ochranou životního prostředí a člověkem možný.

7 Seznam použitých zdrojů

Legislativa:

- [1] Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., *Listina základních práv a svobod*
- [2] Zákon č. 17/1992 Sb., *o životním prostředí*
- [3] Zákon č. 114/1992 Sb., *o ochraně přírody a krajiny*
- [4] Zákon č. 100/2001 Sb., *o posuzování vlivů na životní prostředí*
- [5] Zákon č. 183/2006 Sb., *o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*
- [6] Zákon č. 289/1995 Sb., *o lesích (lesní zákon)*
- [7] Zákon č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník*
- [8] Zákon č. 115/2001 Sb., *o podpoře sportu*
- [9] Zákon č. 254/2001 Sb., *o vodách (vodní zákon)*
- [10] Zákon č. 86/2002 Sb., *o ochraně ovzduší*
- [11] Předpis č. 241/2002 Sb., *Vyhláška Ministerstva dopravy a spojů o stanovení vodních nádrží a vodních toků, na kterých je zakázána plavba plavidel se spalovacími motory, a o rozsahu a podmínkách užívání povrchových vod k plavbě*

Literatura:

- [12] DAMOHORSKÝ, M. a kol. *Sbírka praktických příkladů z práva životního prostředí*. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 228 s. ISBN 978-80-7357-593-9
- [13] DOLEŽAL, T., MÁLEK, P. *Ekologické aspekty tělesné výchovy, sportu a turistiky*. Praha: Karolinum, 2000. 96 s. ISBN 80-246-0136-2
- [14] DROBNÍK, J., DVOŘÁK, P. *Lesní zákon. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 304 s. ISBN 978-80-7357-425-3
- [15] HEGENBART, M., SAKAŘ, B. a kol. *Stavební zákon: Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2008. 490 s. ISBN 978-80-7400-044-7
- [16] HOLEČEK, M. a kol. *Zeměpis České republiky*. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti, s. r. o., 2006. 96 s. ISBN 80-86034-53-4
- [17] PRCHALOVÁ, J. *Zákon o ochraně přírody a krajiny a natura 2000*. Praha: Linde Praha, 2006. 432 s. ISBN 978-80-7201-806-2
- [18] ŠAUER, P. *Základy ekonomiky životního prostředí I*. Praha: Nakladatelství a vydavatelství litomyšlského semináře, 2008. 116 s. ISBN 978-80-86709-13-0

- [19] SVEJKOVSKÝ, J. a kol. *Nový občanský zákoník: srovnání nové a současné úpravy občanského práva*. Praha: C. H. Beck, 2012. 792 s. ISBN 978-80-7400-423-0
- [20] TUREČEK, K. a kol. *Zákon o vodách č. 254/2001 Sb., s komentářem*. Praha: Sondy s.r.o., 2002. 349 s. ISBN 80-902766-8-7

Ostatní zdroje:

- [21] BOUCHAL, J. Škodí lezci skalám?. In: *Ekolist.cz* [online]. 2003 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/skodi-lezci-skalam>
- [22] ČERNÁ, L. Sport a životní prostředí: Ekologické zásady při řízení a plánování sportovních akcí. In: *Pf.ujep.cz* [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: http://www.pf.ujep.cz/files/user_files/KTV/Cerna/Seminare_E.pdf
- [23] CHERNAIK, M. L. Vliv golfových hřišť na životní prostředí: Překlad studie amerického biochemika dr. Marka Cherniaka. In: *Vitejtenazemi.cz* [online]. [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: http://www.vitejtenazemi.cz/archiv/krajina_cs/vliv_golfovych_hrist.pdf
- [24] NOVOTNÝ, M. Chcete si projet na kole národní park?. In: *Reflex.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/jine-cykloklub/47516/chcete-si-projet-na-kole-narodni-park-pretete-si-co-vas-ceka.html>
- [25] ŠTALMACH, D. Místo lesa je dnes sjezdovka. In: *Idnes.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: http://ostrava.idnes.cz/misto-lesa-je-dnes-sjezdovka-stromy-pry-napadl-kurovec-pga-ostrava-prilohy.aspx?c=A130226_142418_ostrava-zpravy_da
- [26] Česká mountainbiková asociace. In: *Cemba.eu* [online]. 2007 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.cemba.eu/co-je-cemba/>
- [27] Katalog zdokumentovaných brownfieldů na území MAS SZK. In: *Maskaszka.cz* [online]. 2012 [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: http://www.maskaszka.cz/e_download.php?file=data/editor/163cs_5.pdf&original=KATALOG+BROWNFIELDY.pdf
- [28] Kde lze plout. In: *Lode.cz* [online]. 2009 [cit. 2014-02-20]. Dostupné z: <http://www.lode.cz/re.php?rub=10&ID=2320>

- [29] Motoristické ekologické desatero. In: *Moto-cross.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.moto-cross.cz/aktualita-658>
- [30] Pravidla lezení v pískovcových skalních oblastech v Čechách. In: *Horosvaz.cz* [online]. 2009 [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.horosvaz.cz/res/data/058/010523.pdf>
- [31] Příroda a krajina: Natura 2000. In: *Mzp.cz* [online]. 2008 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/natura_2000
- [32] Správa Krkonošského národního parku. In: *Krnap.cz* [online]. 2010 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.krnap.cz/cyklotrasy-krnap/>
- [33] Státní plavební správa.: Kde lze plout. In: *Spspraha.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.spspraha.cz/vodnicesty/kdeplout.asp>
- [34] Singltrek pod Smrkem. In: *Singltrekpodsmrkem.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.singltrekpodsmrkem.cz/o-stezkach-4/>
- [35] Zákony pro lidi. In: *Zakonyprolidi.cz* [online]. 2010 [cit. 2013-06-22]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/>
- [36] Zákaz vjezdu: Stop ilegálnímu motorismu v přírodě. In: *Zakaz-vjezdu.cz* [online]. 2010 [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: <http://www.zakaz-vjezdu.cz/legalni-nebo-nelegalni/zakaz-vjezdu-neurcuje-znacka-ale-zakon>
- [37] Zvláště chráněná území. In: *Kct-tabor.cz* [online]. 2010 [cit. 2014-02-20]. Dostupné z: <http://www.kct-tabor.cz/gymta/ChranenaUzemiCR/ChranenaUzemi.htm>

8 Přílohy

Příloha 6: Přírodní lesní oblasti České republiky

Zdroj: DROBNÍK, J., DVORÁK, P. *Lesní zákon. Komentář.*, str. 230

Příloha 7: Vzor služebního odznaku a průkazu lesní stráže

materiál: bílý kov

ČESKÁ REPUBLIKA	
Fotografie s razítkem vydávajícího orgánu	ev. číslo _____
	jméno a příjmení _____
	rod. číslo <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
	Držitel průkazu je ustanoven podle par.38 zákona č. 289/1996 Sb. (lesní zákon) jako LESNÍ STRÁŽ
a je oprávněn při výkonu ochranné služby v lesích	
<ul style="list-style-type: none"> • zjišťovat totožnost osob, které při obecném užívání lesů porušují ustanovení obecně závazných předpisů vydaných k ochraně lesa • ukládat pokuty za přestupky v blokovém řízení • předvést bezodkladně policejnímu orgánu osobu, kterou přistihne při přestupku, nelze-li jinak zjistit její totožnost 	

ČESKÁ REPUBLIKA	
LESNÍ STRÁŽ	
Držitel průkazu složil zákonem předepsaný slib a je ustanoven pro obvod _____	
s platností od _____	
Číslo odznaku _____	
_____ orgán státní správy lesů	
_____ dne	kulaté razítko
	_____ podpis

Zdroj: DROBNÍK, J., DVORÁK, P. *Lesní zákon. Komentář.*, str. 230

Příloha 8: Motoristické ekologické desatero

1.„LESY NEJSOU TRATÍ ANI ZÁVODIŠTĚM“ – náš zásadní preventivní požadavek, že terénní motocykly do lesa ani do volné přírody v žádném případě nepatří!

2.„JEZDÍME KDE TO ŠKODÍ NEJMÉNĚ“ – motosport provozujeme jen ve specifických k závodům určených a potřebně vybavených areálech či lokalitách!

3.„I V ZÁVODNÍCH AREÁLECH CTÍME PŘÍRODU“ – nepoškozujeme zde místní životní prostředí a svou ohleduplnou činností pomáháme udržovat pořádek, čistotu a příjemné okolí!

4.„MOTORIZMUS MÁME POD KONTROLOU“ – s motocykly a dopravními prostředky parkujeme jen na určených místech, minimalizujeme potřebný prostor a způsobené škody!

5.„DODRŽUJEME TECHNOLOGICKOU BEZPEČNOST“ – své stroje a věci máme vždy připraveny v souladu s ekologickými požadavky a kontrolujeme jejich nezávadnou činnost!

6.„PHM A PLASTY NA ZEM NEPATŘÍ“ – s pohonnými hmotami/náplněmi nakládáme v souladu s ekologickými předpisy, plastové věci odnášíme s sebou nebo ukládáme do sběrných nádob.

7.„ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ CHRÁNÍME ZEJMÉNA PRO SEBE“ – ctíme dobrovolně podmínky udržení zdravého životního prostředí, snažíme se je zachovat do budoucna v dobrém stavu!

8.„V PŘÍRODĚ NEJSME SAMI“ – dělíme se o ni s ostatními lidmi, jsme v ní odpovědní za rostliny a živočichy, kterým svou disciplinovanou činností napomáháme k přežití a rozvoji!

9.„EKOLOGIE JE NAŠIM KRÉDEM“ – produkuje minimum odpadu, neznečišťujeme jím své okolí a zbavujeme se jej pouze v místech k tomu určených.

10.„STÁLE A VŽDY PŘÍKLADEM“ – k přírodě, životnímu prostředí a ostatním se chováme s respektem tak, abychom byli spokojeni sami se sebou a tudíž i vzorem pro své okolí.

Zdroj: www.moto-cross.cz

Příloha 9: Výstřížek-pravidla lezení v pískovcových a skalních oblastech v Čechách

Článek 2

Ochrana přírody

(1) Povinnosti uložené obecně závaznými právní předpisy a akty orgánů ochrany přírody, jakož i oprávněné pokyny dotčených majitelů pozemků mají přednost před Pravidly.

(2) Lezci jsou povinni:

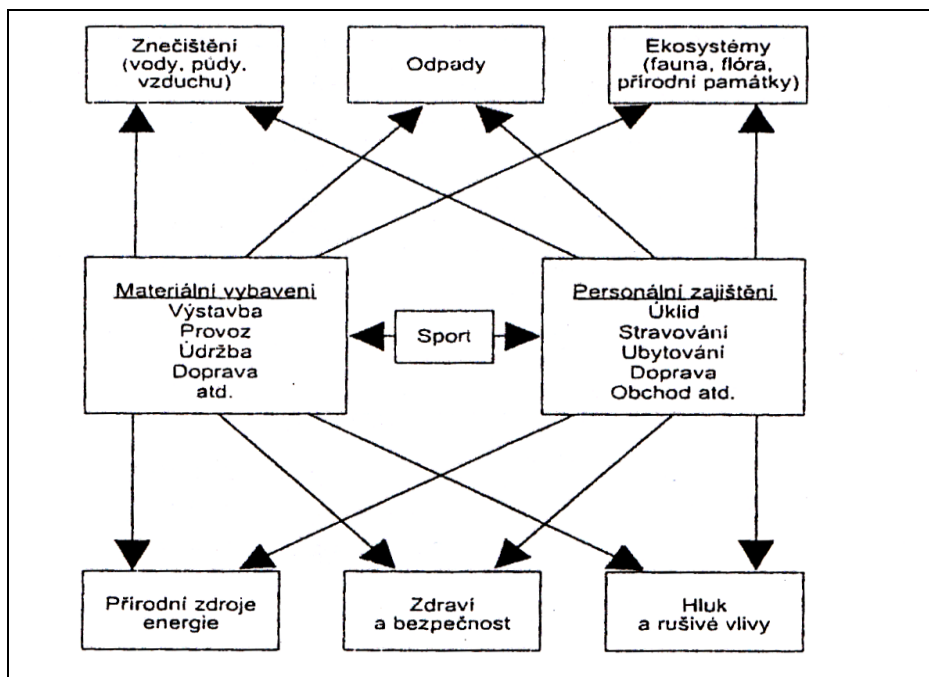
- a) chovat se na lezeckých objektech a v jejich okolí tak, aby nedocházelo k poškozování přírody, dbát na čistotu a pořádek;
- b) ve zvláště chráněných územích (dále jen "ZCHÚ") s vymezenými lezeckými lokalitami využívat k lezení pouze tyto lokality a přístupové a sestupové trasy, jsou-li určeny;
- c) řídit se značením umístěným majiteli pozemků, orgány ochrany přírody, správci lesa a dalšími oprávněnými subjekty v místech těmito značeními označených.

(3) Lezcům je zakázáno:

- a) jakkoliv měnit povrch skal za účelem úpravy a vytváření chytů a stupů;
- b) lézt na mokřích a vlhkých skalách, lézt v nevhodné obuvi poškozující skálu;
- c) při zakládání a odstraňování textilních smyček (dále jen "smyčky") poškozovat skálu a rostliny;
- d) používat jistící prostředky poškozující skálu (vklíněnce, frendy, skoby atd.);
- e) manipulaci s lanem poškozovat třením povrch skal; lezecké cesty nesmí být zdolávány styly On Sight (OS), Rotpunkt (RP), Toprope (TR) atd., pokud by přitom mohlo dojít k poškození skály třením lana.

Zdroj: www.horosvaz.cz

Příloha 10: Graf potencionálního vlivu sportovní události na prostředí

Zdroj: DOLEŽAL, T., MÁLEK, P. *Ekologické aspekty tělesné výchovy, sportu a turistiky.*, str. 60

Příloha 11: Kácení lesů v důsledku výstavby lyžařského areálu

Závažného porušení zákonů se v Chráněné krajinné oblasti Beskydy dopustila společnost Capital group service, která u lyžařského areálu Armáda v Dolní Lomné ilegálně vykácela zhruba 1,5 hektaru lesa a provedla terénní úpravy za účelem provozu nové sjezdové tratě [1].

Zdroj: www.idnes.cz

Příloha 12: Brownfields - místo pro vznik budoucího golfového hřiště

Zdroj: www.maskazk.cz

Příloha 13: Ukázka výpočtů hodnot a procent grafů

<p>n=rozsah souboru -> n=70 respondentů ni=absolutní četnost = kolikrát se hodnota v souboru opakuje fi=relativní četnost = % porovnání výpočet $f_i = n_i/n$</p>							
otázka č.1	1	2	Σ				
ni	28	42	70				
fi	0,4	0,6	1				
							1=muži 2=ženy
otázka č.2	1	2	3	4	5	Σ	
ni	19	31	7	7	6	70	
fi	0,27	0,44	0,1	0,1	0,09	1	
							1=méně než 15 let 2=15 až 30 let 3=31 až 45 let 4=46 až 54 let 5=55 let a více
otázka č.7	1	2	3	4	Σ		
ni	7	36	26	1	70		
fi	0,1	0,52	0,37	0,01	1		
							1=výrazně pozitivní vliv 2=spíše pozitivní vliv 3=spíše negativní vliv 4=výrazně negativní vliv
otázka č. 18	1	2	3	Σ			
ni	32	26	12	70			
fi	0,46	0,37	0,17	1			
							1=ANO 2=NEVÍM 3=NE

Zdroj: Vlastní tvorba a zpracování

Příloha 14: Dotazník směřovaný k respondentům

Dotazník „Sport a životní prostředí“

Dobrý den, tímto způsobem bych Vás ráda požádala o vyplnění mého dotazníku Sport a životní prostředí, jehož výsledky budou použity v mé bakalářské práci na téma Ochrana životního prostředí ve vztahu k sportovním aktivitám. Cílem tohoto dotazníku je určit sport, který je v ohledu k životnímu prostředí nejnebezpečnější. Děkuji předem za Vaši ochotu a upřímnost při vyplňování dotazníku.

U odpovědí, kde není určeno jinak, vybírejte pouze jednu správnou odpověď.

I. OBECNÉ INFORMACE O RESPONDENTOVÍ

1. Určete vaše pohlaví: ŽENA MUŽ
2. Určete vaše věkové rozmezí:
méně než 15 let 15 až 30 let 31 až 45 let 46 až 54 let 55 let a více

B) SPORTOVNÍ ZALOŽENÍ RESPONDENTA

3. Jak často sportujete?
nesportuji 1 až 2 dny v týdnu 3 až 4 dny v týdnu 5 až 6 dní v týdnu denně
4. Jaké sporty máte nejraději? (možno brát i z pasivního sportovního hlediska)
zimní sporty letní sporty oba dva typy stejně
5. Jaké sporty nejčastěji provozujete? (možno vybrat více odpovědí, maximálně však 3)
atletika cyklistika vodní sporty plavecké sporty motosport
gymnastika skalní lezení střelba turistika jezdectví
lyžování (běžecké lyžování, snowboard) golf žádný, nesportuji
- Jiné sporty (určete jaké):*

C) POSOUZENÍ VLIVU NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

6. Určete, jaký vliv dle Vašeho názoru mají Vámi vybírané sporty v předešlé otázce na životní prostředí. (nemusí vybírat ti, co v předešlé otázce uvedli možnost: žádný, nesportuji)
výrazně pozitivní vliv spíše pozitivní vliv spíše negativní vliv výrazně negativní vliv
7. Určete, jaký vliv dle Vašeho názoru má sport obecně jako takový na životní prostředí.
výrazně pozitivní vliv spíše pozitivní vliv spíše negativní vliv výrazně negativní vliv
8. Zakázali byste nějaký sport ve snaze více chránit životní prostředí?
ANO NEVÍM NE
- V případě kladné odpovědi (ANO) stručně uveďte jaký sport a z jakého důvodu:*

9. Který ze sportů dle Vašeho uvážení ohrožuje životní prostředí nejvíce? (možno vybrat více odpovědí, maximálně však 3)
atletika cyklistika vodní sporty plavecké sporty motosport
gymnastika skalní lezení střelba turistika jezdectví
lyžování (běžecké lyžování, snowboard) golf žádný z těchto sportů
- Jiné sporty (určete jaké):*

10. Který z uvedených sportů dle Vašeho uvážení ohrožuje životní prostředí nejvíce?
motorismus vodní sporty (vodní lyžování atd., vyjma plavání) jezdectví

D) SPORTOVÁNÍ V CHKO A NP ČESKÉ REPUBLIKY

(Použité zkratky: CHKO-Chráněná krajinná oblast; NP-Národní park)

11. Znáte většinu CHKO a všechny NP vyskytující se na území České republiky?
ANO NEVÍM NE
12. Jste dostatečně informováni o tom, co je v CHKO a NP dovoleno a co zakázáno?
ANO NEVÍM NE

Zdroj: Vlastní tvorba dotazníku i otázek

13. Která ze sportovních aktivit provozovaná ve zvláště chráněných územích (NP, CHKO), dle Vašeho uvážení, ohrožuje životní prostředí nejvíce?

turistika skalní lezení cyklistika

Jiné sporty (určete jaké):

E) OSOBNÍ ZKUŠENOSTI RESPONDENTA

14. Provozovali jste někdy nějakou sportovní aktivitu ve zvláště chráněných územích (NP, CHKO) České republiky?

ANO NEVÍM NE

V případě kladné odpovědi (ANO) určete, o jakou sportovní aktivitu se jedná:

15. Setkali jste se někdy přímo s případem narušení životního prostředí vlivem sportovních aktivit ve zvláště chráněných územích (NP, CHKO) České republiky?

ANO NEVÍM NE

V případě kladné odpovědi (ANO) stručně uveďte konkrétní případ:

16. Setkali jste se někdy přímo s případem narušení životního prostředí vlivem sportovních aktivit ve volné přírodě (v lesích)?

ANO NEVÍM NE

V případě kladné odpovědi (ANO) stručně uveďte konkrétní případ:

F) INFORMOVANOST RESPONDENTA O PROBLÉMU NARUŠOVÁNÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ Vlivem SPORTOVNÍCH AKTIVIT

17. Myslíte si, že jste dostatečně informováni o tom, jak se šetrně chovat k životnímu prostředí při provozování sportovních aktivit?

určitě ano spíše ano spíše ne rozhodně ne

18. Znáte nějaké organizace, které se zabývají ochranou životního prostředí?

ANO NEVÍM NE

V případě kladné odpovědi (ANO) stručně uveďte konkrétní organizaci:

19. Myslíte si, že by mělo vznikat více hnutí na podporu životního prostředí?

určitě ano spíše ano spíše ne rozhodně ne

G) VÝSTAVBA A ROZŠÍŘOVÁNÍ SPORTOVNÍCH KOMPLEXŮ V PŘÍRODĚ

20. Myslíte si, že výstavby sportovních komplexů (sportovišť) jsou nebezpečné pro přírodu?

určitě ano spíše ano spíše ne rozhodně ne

V případě odpovědi (určitě ano, spíše ano) uveďte možné důvody tohoto nebezpečí:

21. Myslíte si, že výstavba či rozšiřování těchto komplexů vizuálně (vzhledově) ničí krajinu?

určitě ano spíše ano spíše ne rozhodně ne

22. Jaké ze sportovišť, dle Vašeho názoru, při své výstavbě ohrožuje více životní prostředí a přírodu?

výstavba golfového hřiště výstavba lyžařského areálu ani jedna výstavba

Výstavba jiných sportovišť (určete jaké):

23. Myslíte si, že je k přírodě šetrnější budování a rozšiřování sportovních komplexů oproti provozování sportů ve volné přírodě?

určitě ano spíše ano spíše ne rozhodně ne

Zdroj: Vlastní tvorba dotazníku i otázek